

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪತ್ರ

ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾದುದು

ಸಂಪುಟ -೧೬೦
Volume - 160

ಬೆಂಗಳೂರು, ಸೋಮವಾರ, ೧೯, ಮೇ, ೨೦೨೫ (ವೈಶಾಹಿ, ೨೯, ಶಕಾವರ್ಷ, ೧೯೪೭)
BENGALURU, MONDAY, 19, MAY, 2025 (VAISHAKHA , 29, SHAKAVARSHA, 1947)

ಸಂಚಿಕೆ ೬೬
Issue 94

ಭಾಗ ೪

ಕೇಂದ್ರದ ವಿಧೇಯಕಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಗಳು,
ಕೇಂದ್ರದ ಅಧಿನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾದೇಶಗಳು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೊರಡಿಸಿದ
ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಾಸನಬಧ್ಯ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಸನಬಧ್ಯ ಆದೇಶಗಳು ಮತ್ತು
ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರಿಂದ
ಮನಃ ಪ್ರಕಟವಾದ ಆದೇಶಗಳು

ಭಾಷಾಂತರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ

ಅಧಿಕೂಚನೆ

ಸಂಖ್ಯೆ: ಭಾನಿ 10/ಆಮುಷ್ಟಾ/ಇ-ಗೆಜೆಟ್/2025

ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ: 15-05-2025

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ Official Language Wing, Ministry of Law and Justice, Government of India ರವರ ಪತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ: F.No.10(iii)(IX)/Auth./Kannada/79-OL/33, ದಿನಾಂಕ: 08-04-2025 ರ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ The Authoritative Text (Central Laws) Act, 1973 (Central Act 50 of 1973)ರ ಪ್ರಕರಣ 2(ಎ)ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ: 26-03-2025 ರಂದು ಮಾನ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರಿಂದ ಅನುಮೋದನೆಗೊಂಡ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕೇಂದ್ರ ಅಧಿನಿಯಮಗಳಾದ,-

(1) ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 2002 (2003ರ ಸಂಖ್ಯೆ 18)

THE BIOLOGICAL DIVERSITY ACT, 2002 (NO.18 OF 2003)

(2) ವಿಶ್ರೀಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಆಯವ್ಯಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 2003 (2003ರ ಸಂಖ್ಯೆ 39)

THE FISCAL RESPONSIBILITY AND BUDGET MANAGEMENT ACT, 2003 (NO.39 OF 2003)

(3) ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ (ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2019 (2019ರ ಸಂಖ್ಯೆ 40)

THE TRANSGENDER PERSONS (PROTECTION OF RIGHTS) ACT, 2019 (NO.40 OF 2019)

(4) ಮಾಹಿತಿದಾರರ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2014 (2014ರ ಸಂಖ್ಯೆ 17)

THE WHISTLE BLOWERS PROTECTION ACT, 2014 (NO.17 OF 2014)

- ಇವುಗಳ ಕನ್ನಡ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪತ್ರದ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಭಾಗ-IV) ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಆದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ,-

(ಇಂದ್ರ)

ಭಾರತ ರಾಜ್ಯಪತ್ರ
The Gazette of India

ಭಾರತ ರಾಜ್ಯಪತ್ರ

(Extraordinary)

(ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ)

ಭಾಗ IX ಅನುಭಾಗ 1
PART IX SECTION 1
ಭಾಗ IX ವಿಭಾಗ 1

ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಸೆ ಪ್ರಕಾಶಿತ

Published by Authority

ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ

ಸಂ 1, ನई ಕಿಲ್ಲೀ, ಬುಧವಾರ, 26 ಮಾರ್ಚ್, 2025	फಾಲ್ಗುನ 27, 1946 (ಶಕ)	ರೂ. 56
No.1, New Delhi, Wednesday, March 26, 2025	Phalguna 27, 1946 (saka)	Vol. 56
ನಂ.1, ನವದೇಹಲಿ, ಬುಧವಾರ, ಮಾರ್ಚ್ 26, 2025	ಫಾಲ್ಗುನ 27, 1946 (ಶಕ)	ಸಂಪುಟ.56

Ministry of Law and Justice

(Legislative Department)

New Delhi, 26th March, 2025

ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಮಂತ್ರಾಲಯ

(ವಿಧಾಯಿ ಇಲಾಖೆ)

ನವದೇಹಲಿ, 26ನೇ ಮಾರ್ಚ್, 2025

The Translation in Kannada of the following Acts, namely:- (1) THE BIOLOGICAL DIVERSITY ACT, 2002 (NO.18 OF 2003), (2) THE FISCAL RESPONSIBILITY AND BUDGET MANAGEMENT ACT, 2003 (NO.39 OF 2003), (3) THE TRANSGENDER PERSONS (PROTECTION OF RIGHTS) ACT, 2019 (NO.40 OF 2019), (4) THE WHISTLE BLOWERS PROTECTION ACT, 2014 (NO.17 OF 2014) -is hereby published under the authority of the President and shall be deemed to be authoritative text thereof in Kannada under clause (a) of section 2 of the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973 (50 of 1973).

ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಧಿನಿಯಮಗಳು ಎಂದರೆ:- (1) ಜ್ಯೇಷ್ಠ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 2002 (2003ರ ಸಂಖ್ಯೆ 18), (2) ವಿಶ್ವೀಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಆಯವ್ಯಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 2003 (2003ರ ಸಂಖ್ಯೆ 39), (3) ಶ್ರೀಯಲಿಂಗ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ (ಹಸ್ತಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2019 (2019ರ ಸಂಖ್ಯೆ 40), (4) ಮಾಹಿತಿದಾರರ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2014 (2014ರ ಸಂಖ್ಯೆ 17)- ಇವುಗಳ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕೃತ ಪಾಠಗಳ (ಕೇಂದ್ರ ಕಾನೂನುಗಳು) ಅಧಿನಿಯಮ, 1973 (1973 ರ 50) ರ 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (೧) ವಿಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಇದನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಧಿಕೃತ ಕನ್ನಡ ಪಾಠವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕೊಂಡು.

ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 2002

(2003ರ ಸಂಖ್ಯೆ 18)

ಅಂಬುದ್ದಿನೇ ಹೀಗೆ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ, 2003.೧

ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ, ಅವುಗಳ ಮೂರಕ ಅಂಶಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಜ್ಯೇವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೃತವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧಿವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಷಂಗಿಕವಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಅಧಿನಿಯಮ.

ಭಾರತವು ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಜ್ಞಾನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ;

ಮತ್ತು ದಿನಾಂಕ 05ನೇ ಜೂನ್, 1992 ರಂದು ರಿಯೋ ಡಿ ಜನ್ಯೇರೋದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಒದಂಬಡಿಕೆಗೆ ಭಾರತವು ಪಕ್ಷಕಾರನಾಗಿ ಸಹಿ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ;

ಮತ್ತು ಸದರಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 29ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್, 1993 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ;

ಮತ್ತು ಸದರಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಜ್ಯೇವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮದೇ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆಂದು ಪುನರ್ ದೃಷ್ಟಿಕರಿಸಿರುವುದರಿಂದ;

ಮತ್ತು ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಅದರ ಮೂರಕ ಅಂಶಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ತಳಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೃತವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದೇ ಸದರಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುವುದರಿಂದ;

ಮತ್ತು 29ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್, 2010ರಂದು ಜಪಾನಿನ ನಗೋಯಾದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ತಳಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೃತವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕೆಯ ಕುರಿತ ನಗೋಯಾ ಶಿಪ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಭಾರತವು ಪಕ್ಷಕಾರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ;

ಮತ್ತು ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ, ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಜ್ಯೇವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೃತವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಸದರಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆಯಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದರಿಂದ;

ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಐವತ್ತೂರನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತಿನಿಂದ ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಅಧಿನಿಯಮಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು:-

ಅಧ್ಯಾಯ |

ಪ್ರಾರಂಭಿಕ

- 1. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಹೆಸರು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭ.-** (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 2002 ಎಂದು ಕರೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ.
- (2) ಇದು, ಇಡೀ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

(೩) ಇದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಪಡಿಸಬಹುದಾದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕಾದ್ದು:

ಪರಂತು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ದಿನಾಂಕಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತಪಡಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ಉಪಬಂಧದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಆ ಉಪಬಂಧ ಜಾರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖವೆಂದು ಅಧ್ಯೇಯಸರ್ಕಾರದ್ದು:

೨. ಪರಿಭಾಷೆಗಳು.— ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ, ಸಂದರ್ಭವು ಅನ್ವಯಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು.—

(ಎ) “ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ” (access) ಎಂದರೆ, ಸಂಶೋಧನೆ ಅಥವಾ ಜ್ಯೇವಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಅಥವಾ ವಾರೋಜ್ಯ ಬಳಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಅಥವಾ ಭಾರತದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಯಾವುದೇ ಜ್ಯೇವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು, ಶೇಖರಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು;

(ಎಂ) “ಪ್ರಯೋಜನದ ಕ್ಷೇತ್ರಮುದಾರರು” ಎಂದರೆ, ಜ್ಯೇವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉಪ-ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂರಕ್ಷಕರು, ಅಂಥ ಜ್ಯೇವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು (ಭಾರತೀಯರಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕ್ಷೋಧಿಕೃತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಬಳಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವವರು ಮತ್ತು ಹೊಂದಿರುವವರು;

(ಬಿ) “ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ” ಅಥವಾ “ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆ” ಎಂದರೆ, ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಈತನಕ ಸಚೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಪರಿವರ್ತನೀಯತೆ ಮತ್ತು ಸಚೀವಿಗಳು ಯಾವ ಜೀವ ಪರಿಸರ ಜಾಲದ ಭಾಗವಾಗಿರುವವೋ ಆ ಜಾಲ ಮತ್ತು ಅದು ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಇರುವ ಅಥವಾ ಪ್ರಭೇದಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವೈವಿಧ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ;

(ಸಿ) “ಜ್ಯೇವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು” ಎಂಬ ಪದಾವಳಿಯೂ ಸಸ್ಯಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಜೀವೋತ್ಪತ್ತಿ ವಸ್ತುಗಳ ಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವದ ಅಥವಾ ಸಂಭಾವ್ಯ ಉಪಯೋಗವುಳ್ಳ ಅಥವಾ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಮೌಲ್ಯವುಳ್ಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು (ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಇದು ಮಾನವ ಜೀವೋತ್ಪತ್ತಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ;

(ಡಿ) “ಜ್ಯೇವಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಜ್ಯೇವಿಕ ಬಳಕೆ” ಎಂದರೆ, ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಭೇದಗಳ, ಉಪಪ್ರಭೇದಗಳ, ವಂಶವಾಹಿಗಳ, ಜ್ಯೇವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೂರಕ ಅಂಶಗಳ ಮತ್ತು ಸಾರಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಅಥವಾ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಇದು ಗುಣಲಕ್ಷಣ ವರ್ಣನೆ, ಅವಿಷ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಜ್ಯೇವಿಕ ವಿಶೇಷಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ;

(ಇ) “ಅಧ್ಯಕ್ಷ” ಎಂದರೆ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ರಾಜ್ಯೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು;

(ಇಂ) “ಕ್ಷೋಧಿಕೃತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನ” ಎಂದರೆ, ಜಿಷಧಿಗಳ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾಧನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1940 (1940ರ 23)ರ ಮೊದಲನೇ ಅನುಸೂಚಿತಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಅಧಿಕೃತ ಮಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಲಾದ ಜ್ಞಾನ;

(ಎಷ್ಟೊ) “ವಾರೋಜ್ಯ ಬಳಕೆ” ಎಂದರೆ, ವಾರೋಜ್ಯ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ತಳಿ ಅವಿಷ್ಕರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಜಿಪಥಗಳು, ಕ್ರೀಗಾರಿಕಾ ಕೆಣ್ಣಗಳು, ಆಹಾರ ರುಚಿಕಾರಕಗಳು, ಪರಿಮಳಗಳು, ಪ್ರಸಾಧನಗಳು, ಹಾಲಂಧಕಗಳು, ತೈಲರಾಳಗಳು, ಬಣ್ಣಗಳು, ಸಾರಗಳು ಮತ್ತು ವಂಶವಾಹಿಯಂತಹ ಜ್ಯೇವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಂತಿಮ

ಬಳಕೆ, ಆದರೆ ಇದು ಕೈಗೀ, ತೊಟಗಾರಿಕೆ, ಕೋಳಿಸಾಕಣೆ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ ಅಥವಾ ಜೀನುಸಾಕಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತಳಿ ಸಂಪರ್ಕನೆ ಅಥವಾ ರೂಢಿಗತ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ;

(ಎಫ್‌ಎ) "ಉತ್ಸವ" ಎಂದರೆ, ಅನುವಂತಿಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಯಾತ್ರೆ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದರೂ, ನ್ಯೆಸರ್ವಿಕವಾಗಿ ಘಟಿಸುವ ಜೀವ-ರಾಸಾಯನಿಕ ಸಂಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಚಯಾಪಚಯ;

(ಜಿ) "ನಿಷ್ಪತ್ತಪಾತ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೃತ ಪ್ರಯೋಜನದ ಹಂಚಿಕೆ" ಎಂದರೆ, 21ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವುದು;

(ಜಿಎ) "ನಾಟ ಪ್ರಭೇದ" ಎಂದರೆ, ರೈತರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ, ಬೆಳೆಸಿದ ಮತ್ತು ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ಅನೌಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡ, ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿದ ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದ;

(ಜಿಬಿ) "ಭಾರತ" ಎಂದರೆ, ಸಂವಿಧಾನದ 1ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಂತೆ, ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೇತ್ತ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೇತ್ತೀಯ ಸಮುದ್ರ, ಭೂ ವಿಂಡದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಆಳವಿಲ್ಲದ ಸಮುದ್ರದ ತಳಭಾಗ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಮುದ್ರೀಯ ವಲಯಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1976 (1976ರ 80)ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಂತೆ ಅದರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೇತ್ತೀಯ ಸಮುದ್ರ, ಸಮುದ್ರತಳ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಸಮುದ್ರಗಳ ಮೂಲವಾಗಿರುವ ಉಪ-ಮಣ್ಣ, ಭೂ ವಿಂಡದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಆಳವಿಲ್ಲದ ಸಮುದ್ರದ ತಳಭಾಗ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಸಮುದ್ರೀಯ ವಲಯ ಮತ್ತು ಅದರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೇತ್ತದ ಮೇಲಿನ ವಾಯು ಪ್ರದೇಶ;

(ಜಿಸಿ) "ದೇಶೀಯ ತಳಿ" ಎಂದರೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ರೈತರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಪೀಠಿಗೆಯವರು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮರಾತನ ಕಾಲದ ಕೈಗೆ ಪ್ರಭೇದ;

(ಹೆಚ್) "ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು" ಎಂದರೆ, ಸಂವಿಧಾನದ 243ಬಿ ಅನುಚ್ಛೇದದ (1)ನೇ ವಿಂಡದ ಮತ್ತು 243ಕ್ಕೂ ಅನುಚ್ಛೇದದ (1)ನೇ ವಿಂಡದ ಅರ್ಥವಾಗಿಯೋಳಿಗೆ ಬರುವ, ಯಾವುದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುವ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಮರಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಮರಸಭೆಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಸಂವಿಧಾನದ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಕೇಂದ್ರ ಅಧಿನಿಯಮ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಉಪಬಂಧದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿತವಾದ ಸ್ವಯಂ-ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು;

(ಇ) "ಸದಸ್ಯ" ಎಂದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯ ಮತ್ತು ಇದು ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ;

(ಇಇ) "ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ" ಎಂದರೆ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಪೂರ್ವಾಳಿಕ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ;

(ಜೆ) "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ" ಎಂದರೆ, 8ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ;

(ಕೆ) "ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು" ಎಂದರೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು;

(ಎಲ್) "ವಿನಿಯಮಗಳು" ಎಂದರೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ವಿನಿಯಮಗಳು;

(ಎಂ) "ಸಂಶೋಧನೆ" ಎಂದರೆ, ಯಾವುದೇ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಉತ್ತನ್ನಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಪಾರಣ ಮಾಡಲು ಜೈವಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಸಚೀವಿಗಳು ಅಥವಾ ಅವುಗಳಿಂದ ಉತ್ತಿಯಾದವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಥವಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅನ್ವಯಿದ ಅಧ್ಯಯನ ಅಥವಾ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಅನ್ವೇಷಣೆ;

(ಎನ್) "ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳ" ಎಂದರೆ, 22ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸಾಫ್ಟೀಟವಾದ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳ;

(ಒ) "ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ" ಎಂದರೆ, ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ದೀರ್ಘಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇಳಿಮುಖವಾಗಲು ಆಸ್ತಿದ ನೀಡದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಮೂರಕ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ಇಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹೀಳಿಗೆಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮೂರ್ಕೆಸುವಂತೆ ಅದರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು;

(ಓ) "ಮಾಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ತನ್ನಗಳು" ಎಂದರೆ, ಗುರುತು ಹಿಡಿಯಲಾಗದಂಥ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಬೇರೆಡಿಸಲಾಗದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದಾದಂಥ ಉತ್ತನ್ನಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ ೪

ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಸಂಬಂಧದ ವಿನಿಯಮನ

3. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ವೈಕಿಂಗಳು ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಿಡುವುದು.- (1) (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಯಾರೇ ವೈಕಿಂಗು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮೂರಾನುಮೋದನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅಥವಾ ವಾರೀಜ್ಯ ಬಳಕೆಗೆ ಅಥವಾ ಜೈವಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೆ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಯಾವುದೇ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವೈಕಿಂಗು (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಭಾರತದ ನಾಗರಿಕನಾಗಿರದ ಯಾರೇ ವೈಕಿಂಗು;

(ಬಿ) ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 1961 (1961ರ 43)ರ 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (30)ನೇ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾಷಿಸಿರುವ ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕ;

(ಸಿ) (i) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಿಗಮಿತವಾಗಿರದ ಅಥವಾ ನೋಂದಣಿಯಾಗಿರದ; ಅಥವಾ

(ii) ಕಂಪನಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 2013 (2013ರ 18)ರ 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (27)ನೇ ಖಂಡದ ಅಥವಾ ಅಧಿಕೃತಯೋಳಗೆ ವಿದೇಶಿಗನ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವ, ತತ್ವಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನ ಮೇರೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಿಗಮಿತವಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ನೋಂದಣಿಯಾಗಿರುವ

- ನಿಗಮಿತ ನಿಕಾಯ, ಸಂಘ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆ.

4. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ವೈಕಿಂಗಳ ವರ್ಗಾಯಿಸಬಿಡುವುದು.- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಲಿಖಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಇಲ್ಲದೆ ಯಾರೇ ವೈಕಿಂಗು ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಅಥವಾ ಭಾರತದಿಂದ ಪಡೆದ ಅಥವಾ ಬಳಸಿದ ಯಾವುದೇ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ

ಕ್ರೋಧಿಕರಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಹಣಕಾಸಿನ ಪ್ರತಿಫಲಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ೩ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅಥವಾ ನಿಗಮಿತ ನಿಕಾಯಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ವರ್ಗಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ:

ಪರಂತು, ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಸಾರವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಹೊರಡಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧವು ಅನ್ಯಾಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಿ:

ಮತ್ತು ಪರಂತು, ಸಂಶೋಧನೆಯ ಘಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತಪ್ಪು ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಆಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಯಾಗುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು:

ಮತ್ತೂ ಪರಂತು, ಸಂಶೋಧನೆಯ ಘಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಭಾರತದೊಳಗೆ ಅಥವಾ ಹೊರಗೆ ಯಾವುದೇ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಆಗಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪೂರ್ವನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

5. ಕೆಲವು ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಉಪಬಂಧಗಳು ಅನ್ಯಾಯವಾಗದಿರುವುದು.- (1) ಭಾರತದ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಂಥ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವೆ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನದ ವರ್ಗಾವಳೆ ಅಥವಾ ವಿನಿಮಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳು (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ೩ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳು ಅನ್ಯಾಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಿ:

(2) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಆಧಾರಿತವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದವುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಎಲ್ಲಾ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳು, ಒಪ್ಪಂದದ ಉಪಬಂಧಗಳು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ (ಎ) ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಹೊರಡಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಾಗಿರುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನೂಜೀತವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(3) (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳು,-

(ಎ) ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಹೊರಡಿಸಿದ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಮೋದಿತವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

6. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆ ಇಲ್ಲದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದಿರುವುದು.- (1) ಭಾರತದ ಹೊರಗೆ ನಿಕ್ಷೇಪಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಡಲಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಭಾರತದಿಂದ ಪಡೆಯಲಾದ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನದ ಕುರಿತ ಯಾವುದೇ ಸಂಶೋಧನೆ ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಮಾಡಲಾದ ಯಾವುದೇ ಆವಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಭಾರತದ ಹೊರಗೆ ಯಾವುದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುವ ಯಾವುದೇ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ೩ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಅಂಥ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ನೀಡುವ ಮೊದಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪೂರ್ವನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

(1ಎ) ಭಾರತದ ಹೊರಗೆ ನಿಕ್ಷೇಪಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗೃಹಿಸಿ ಇಡಲಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಭಾರತದಿಂದ ಪಡೆಯಲಾದ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನದ ಕುರಿತ ಯಾವುದೇ ಸಂಶೋಧನೆ ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಮಾಡಲಾದ ಯಾವುದೇ ಆವಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಭಾರತದ ಹೊರಗೆ ಯಾವುದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುವ ಯಾವುದೇ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ 7ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಂಥ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ನೀಡುವ ಮೊದಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

(1ಬಿ) ಭಾರತದ ಹೊರಗೆ ನಿಕ್ಷೇಪಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗೃಹಿಸಿ ಇಡಲಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಭಾರತದಿಂದ ಪಡೆಯಲಾದ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನದ ಕುರಿತ ಯಾವುದೇ ಸಂಶೋಧನೆ ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಮಾಡಲಾದ ಯಾವುದೇ ಆವಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಭಾರತದ ಹೊರಗೆ ಯಾವುದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುವ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ 7ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ವಾಣಿಜ್ಯಕರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮೂವಾನ್ನಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡುವಾಗ, ಪ್ರಯೋಜನ ಹಂಚಿಕೆ ಶುಲ್ಕ ಅಥವಾ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೆರ್‌ಶುಲ್ಕ ಅಥವಾ ಎರಡನ್ನೂ ವಿಧಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಅಂಥ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಣಕಾಸಿನ ಲಾಭವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೇರಿದಂತೆ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದು.

(3) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳು, ಸಸ್ಯ ತಳಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(4) (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಕಾನೂನಿನ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿರುವಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಂಥ ಹಕ್ಕಿನ ಮಂಜೂರಾತಿಯ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

7. ಕೆಲವು ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಮುಪುದು.- (1) 3ನೇ ಪ್ರಕರಣ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದ ಹೊರತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅಂಥ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕೆಯು 23ನೇ ಪ್ರಕರಣ (ಬಿ) ಖಂಡದ ಮತ್ತು 24ನೇ ಪ್ರಕರಣ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳು, ಕ್ಷೋಣಿಕ್ಕತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನ, ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ ಬೈಷಣಿಯ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ, ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯದ ಬೆಳಗಾರರು ಮತ್ತು ಸಾಗುವಳಿದಾರರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಮೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ದೇಶೀಯ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ವೈದ್ಯರಿಗೆ, ಹಕ್ಕೇಮರಿಗೆ ಮತ್ತು ನೋಂದಾಯಿತ ಆಯುಷ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಕೃಷ್ಣ ಮಾಡಲಾದ ಜಿಷ್ಟೀಯ ಸಸ್ಯಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಆ ಸಸ್ಯಗಳ ಮೂಲದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಲಭ್ಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಯು, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವಂಥ ಮಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾದ ನಮೂದನ್ನು ಆಧರಿಸಿ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಆ ಸಸ್ಯಗಳ ಮೂಲದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ ೩೩

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

8. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಾಫನೆ.— (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಿತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಚರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿ ಎರಡನ್ನೂ ಆಜ್ಞಾಸುವ, ಹೊಂದುವ ಮತ್ತು ಏಳಿ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೊಹರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹೆಸರಿನ ನಿರ್ಮಿತ ನಿರ್ಧಾರಿತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದು ಸದರಿ ಹೆಸರಿನಿಂದ ದಾವೆ ಹೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ದಾವೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿಯು ಚೆನ್ನೆನಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೂವಾನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಭಾರತದ ಇತರ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಚೇರಿಗಳನ್ನು ಸಾಫಿಸಬಹುದು.

(4) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಈ ಮುಂದಿನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ನಿರ್ಣ್ಯಕ್ಕಾತ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೃತ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜ್ಞಾನ, ತಿಳಿತೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಕ ಮಾಡುವ ಒಬ್ಬ ಖ್ಯಾತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು;

(ಬಿ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಮುಂದಿನ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಕ ಮಾಡುವ ಹದಿನಾರು ಜನ ಪದನಿರ್ಮತ ಸದಸ್ಯರು, ಎಂದರೆ:-

- (i) ಕೃಷ್ಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ;
- (ii) ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕಲ್ಯಾಣ;
- (iii) ಆಯುರ್ವೇದ, ಯನ್ನಾನಿ, ಸಿದ್ಧ, ಸೋವಾ ರಿಗಾ, ಯೋಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಚುರೋಪತಿ ಮತ್ತು ಹೊಮಿಯೋಪತಿ;
- (iv) ಜ್ಯೇವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ;
- (v) ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ;
- (vi) ಅರಣ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು;

(vi i) ಭಾರತೀಯ ಅರಣ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತು;

(vi ii) ಭೂ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು;

(i x) ಪಂಚಾಯತ್ರ ರಾಜ್ಯ;

(x) ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ;

(xi) ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕ್ರಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನೆ;

(xi i) ಬುಡಕಟ್ಟು ವ್ಯವಹಾರಗಳು;

(ಸಿ) ಸರದಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು;

(ಡಿ) ಜ್ಯೇಷ್ಠ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ನಿರ್ಪಕ್ಷಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೃತ ಹಂಚಿಕೆ- ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಾನೂನು ತಜ್ಜರು ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ, ಉದ್ಯಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂರಕ್ಷಕರ, ಸೃಷ್ಟಿಸುವವರ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಧಾರಕರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಗುವ ಇದು ಜನ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸದಸ್ಯರನ್ನು;

(ಇ) ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕಿಂಥ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಕ ಮಾಡುವ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯನ್ನು

- ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕಿಂಥ.

9. ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರ ಸೇವಾ ಘರತ್ವಗಳು.- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪದನಿಮಿತ್ತ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಇತರ ಸದಸ್ಯರ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರ ಪದಾವಧಿ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಘರತ್ವಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಇರತಕ್ಕಿಂಥ.

10. ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕನಾಗಿರುವುದು.- ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕನಾಗಿರತಕ್ಕಿಂಥ ಮತ್ತು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚೆಲಾಯಿಸತಕ್ಕಿಂಥ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕಿಂಥ.

10. ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ.- (1) ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಸಮನ್ವಯ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಂಚಾಲಕನಾಗಿರತಕ್ಕಿಂಥ ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗತಕ್ಕಿಂಥ.

(2) ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕಿಂಥ.

11. ಸದಸ್ಯರನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು.- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಯಾರೇ ಸದಸ್ಯನನ್ನು, ಅವನು,-

(ಎ) ದಿವಾಳಿ ಎಂದು ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯದಾನಿಧ್ಯನೆಂದು; ಅಥವಾ

(ಬಿ) ಸೈತಿಕ ಅಧಿಕಾರದ ಪರಿಷತ್ವನೆಂಬ ಅಧಿಕಾರದ ಪರಿಷತ್ವ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯದಾನಿಧ್ಯನೆಂದು; ಅಥವಾ

(ಸಿ) ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ದೃಷ್ಟಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು; ಅಥವಾ

(ಡಿ) ಅವನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ತನ್ನ ಸಾಫ್ತಾನವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದರೆ ಅವನು ಆ ಸಾಫ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಬಾಧಕ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು; ಅಥವಾ

(ಇ) ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಅವನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕಾಲ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಸಂಭವವಿರುವಂಥ ಹಣಕಾಸಿನ ಅಥವಾ ಇತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು

- ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೆ ತೆಗೆದುಹಾಕಬಹುದು.

12. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಭೆಗಳು. - (1) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು (ತನ್ನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕೋರಂ ಸೇರಿದಂತೆ) ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಥ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಭೆಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಸಭೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಗೃಹಿಣಾಜರಾದರೆ, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿರುವ ಸದಸ್ಯರು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಯಾರೇ ಸದಸ್ಯನು ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದು, ಮತ್ತು ಚೆಲಾಯಿಸುವ ಸದಸ್ಯರ ಬಹುಮತದ ಮೂಲಕ ತೀರ್ಮಾನನಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಮತಗಳು ಬಂದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಅಥವಾ ಅವನ ಗೃಹಿಣಾಜರಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಎರಡನೆಯ ಅಥವಾ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮತವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಚೆಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನನಿಸಬೇಕಾದ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಗಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷಾಗಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಅಥವಾ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನು, ತನ್ನ ಸಂಬಂಧದ ಅಥವಾ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಸಂಬಂಧವ್ಯಾಳ ಅಥವಾ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯಳ್ಳಿ ಸದಸ್ಯನು ಆ ಸಭೆಗೆ ಹಾಜರಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಿ.

(6) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯ ಅಥವಾ ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು,-

(ಎ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಾಫ್ತಾನವು ಶಾಲಿ ಇದೆ ಅಥವಾ ಅದರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ದೋಷವಿದೆ ಎಂಬ; ಅಥವಾ

(ಬಿ) ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನೇಮಕಾತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ದೋಷವಿದೆ ಎಂಬ; ಅಥವಾ

(ಸಿ) ಪ್ರಕರಣದ ಗುಣಾವಣಣಗಳಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂಥ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಕ್ರಮತೆ ಇದೆ ಎಂಬ

- ಕಾರಣ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅಸಿಂಧುಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಿ.

13. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಮಿತಿಗಳು. - (1) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಕೃಷಿ-ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯದ ಕುರಿತು ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

ವಿವರಣೆ. - ಈ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ, “ಕೃಷ್ಣ-ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ” ಎಂದರೆ, ಕೃಷ್ಣ ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವಸ್ತು ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಜ್ಯೇಂದ್ರಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಅದರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ದಕ್ಷ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳ ನೇರವೇರಿಕೆಗಾಗಿ ಅದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದವು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(3) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿತವಾದ ಸಮಿತಿಯು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲದ ವೈಕಿಂಗಳನ್ನು ತನಗೆ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುವವನ್ನು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಹ-ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಸಹ-ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡ ವೈಕಿಂಗಳು ಸಮಿತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗುವ ಮತ್ತು ಅದರ ವ್ಯವಹರಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಅದರೆ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(4) (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿರುವ ವೈಕಿಂಗಳು ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಗದಿಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಶುಲ್ಕಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಹಕ್ಕಿಂಧಿಪರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

14. **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ನೌಕರರು.** - (1) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳ ದಕ್ಷ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಅದು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ ನೌಕರರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಇತರ ನೌಕರರ ಸೇವಾ ನಿಬಂಧನೆ ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳು ವಿನಿಯಮನಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

15. **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಆದೇಶಗಳ ಮತ್ತು ತೀವ್ರಾನಗಳ ಅಧಿಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ.** - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಎಲ್ಲ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತೀವ್ರಾನಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಅಥವಾ ಈ ಬಗ್ಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿದ ಯಾರೇ ಇತರ ಸದಸ್ಯನ ಸಹಿಯ ಮೂಲಕ ಅಧಿಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಲ್ಲ ಇತರ ಲಿಂಗ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅದು ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಸಹಿಯ ಮೂಲಕ ಅಧಿಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

16. **ಅಧಿಕಾರಗಳ ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜನೆ.** - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಲಿಂಗಿತ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಯಾರೇ ಸದಸ್ಯನಿಗೆ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ಇತರ ವೈಕಿಂಗೆ ಆ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಷರತ್ತುಗಳು ಯಾವುವಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ತಾನು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ (50ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಂತಿಮ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು 64ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ವಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸಬಹುದು.

17. **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ವಚನಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಯಿಂದ ಭರಿಸುವುದು.** - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂಬಳ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ

ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ನೌಕರರಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂಬಳ, ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿ ವೇತನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ಸಂಚಿತ ನಿರ್ದಿಯಿಂದ ಭರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ IV

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಾಯಾಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳು

18. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಾಯಾಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳು.— (1) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆಯೊಂದಿಗೆ, ಜ್ಯೋತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ನಿರ್ಣಯಪಾಠ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೂತ್ತ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಲು ವಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅನುಮೋದನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ 3ನೇ, 4ನೇ ಮತ್ತು 6ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಾಚಳಿಪಟಕೆಯನ್ನು ವಿನಿಯಮಿಸುವುದು ಅದರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು,—

(ಎ) ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಅದರ ಪೂರಕ ಅಂಶಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಜ್ಯೋತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ನಿರ್ಣಯಪಾಠ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೂತ್ತ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಬಹುದು;

(ಬಿ) 37ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪಾರಂಪರಿಕ ತಾಣಗಳೆಂದು ಅಧಿಸೂಚಿಸಬೇಕಾದ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಆಯ್ದುಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪಾರಂಪರಿಕ ತಾಣಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಕೃಗೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಬಹುದು;

(ಬಿಬಿ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಬಹುದು;

(ಸಿ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಕಾರ್ಯಾಗಳನ್ನು ನೇರವೇರಿಸಬಹುದು.

(4) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ, ಭಾರತದ ಹೊರಗೆ ನಿಕ್ಷೇಪಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಡಲಾದವರುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಅಥವಾ ಭಾರತದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಯಾವುದೇ ಜ್ಯೋತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರತದ ಹೊರಗಿನ ಯಾವುದೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ ೪

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆ

19. ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಾಚಳಿವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆ.- (1) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಯಾವುದೇ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಜೈವಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಪಡೆಯಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಅಥವಾ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಅಥವಾ ಭಾರತದಿಂದ ಪಡೆದುಹೊಂಡ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಸಂಶೋಧನಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ೩ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ೬ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಭಾರತದ ಹೊರಗೆ ಆಗಲಿ ಪೇಟೆಂಟ್‌ಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಬಗೆಯ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ೩ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಶುಲ್ಕ ಸಂದಾಯದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಅಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

(2ಎ) ೬ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1ಎ) ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ೬ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1ಎ) ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ವಾಣಿಜ್ಯಕರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಮೂವಾನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಥವಾ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ತಾನು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವಿಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯವಿದ್ದರೆ ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ವಿನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಮ್ಯ ಧನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶುಲ್ಕಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ, ಅದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ ಆ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಬಾಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಅಹವಾಲನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿದ ಹೊರತು ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ತಿರಸ್ಕರಣೆಯ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಿ.

(3ಎ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡುವಾಗ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ವಿನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅಂಥ ಕಾರ್ಯಾಚಳಿವಟಿಕೆಯು ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಕಾರ್ಯಾಚಳಿವಟಿಕೆಯಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ನಿರ್ವಹಣಾತ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೃತ ಹಂಚಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗಿದೆ ಅಥವಾ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಟ್ಟಿರೆ, ಅದು ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ

ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ನಿಬಂಧಿಸಬಹುದು:

ಮತ್ತು ಪರಂತು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಅಹವಾಲನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿದ ಹೊರತು ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ತಿರಸ್ಕರಣೆಯ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(4) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನೀಡಿದ ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅನುಮೋದನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

20. ಸಂಶೋಧನೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆ.- (1) ಹಣಕಾಸಿನ ಪ್ರತಿಫಲಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಅನ್ವಯಾ ಅನ್ವಯಾ 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಭಾರತದ ಹೊರಗೆ ನಿಕ್ಷೇಪಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಡಲಾದಂಥವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದರುವ ಅಥವಾ ಭಾರತದಿಂದ ಪಡೆಯಲಾದ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಶ್ಲಷ್ಟ ಸಂದಾಯದ ಮೇಲೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಸಂಶೋಧನೆ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ತಾನು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸುವಂಥ ವಿಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ, ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಅನುಸಾರ ಪ್ರಯೋಜನದ ಹಂಚಿಕೆ ಅಥವಾ ಅನ್ವಯಾ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ತಾನು ಯತ್ನವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳಿಗೊಳಿಪಟ್ಟು, ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಅಹವಾಲನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿದ ಹೊರತು ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ತಿರಸ್ಕರಣೆಯ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(4) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನೀಡಿದ ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅನುಮೋದನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

21. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೃತ ಪ್ರಯೋಜನ ಹಂಚಿಕೆಯ ನಿರ್ದರ್ಶನ.- (1) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ನೀಡಿದ ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸುವಾಗ, ಯಾವ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತಿಗೊಳಿಪಟ್ಟು ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು, ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕೆಯ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಒಳಕೆಯಿಂದ, ಅವುಗಳ ಉಪ-ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಂದ, ಅವುಗಳ ಒಳಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಅನ್ವಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೃತ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು, ಅಂಥ ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ

ಸಮಿತಿಯ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡ ನಿಬಂಧನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರರಶ್ತಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸುನಿಷಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ರಚಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ವಿನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಈ ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸತಕ್ಕ ಪ್ರಯೋಜನದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಯೋಜನದ ಕ್ಷೇಮುದಾರರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಪ್ರಯೋಜನದ ಕ್ಷೇಮುದಾರರಿಗೆ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳ ಜಂಟಿ ಒಡತನವನ್ನು ನೀಡುವುದು;

(ಬಿ) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು;

(ಸಿ) ಪ್ರಯೋಜನದ ಕ್ಷೇಮುದಾರರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪನ್ವಂಥ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಾದನೆ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು;

(ಡಿ) ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೆ ಹಾಗೂ ಜೈವಿಕ ಬಳಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು, ಪ್ರಯೋಜನದ ಕ್ಷೇಮುದಾರರನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು;

(ಇ) ಪ್ರಯೋಜನದ ಕ್ಷೇಮುದಾರರಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಹಸೋದ್ಯಮ ಬಂಡವಾಳ ನಿರ್ದಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು;

(ಎಫ್) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಹಣಕಾಸು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸೇತರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇಮುದಾರರಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವುದು.

(3) ಪ್ರಯೋಜನದ ಹಂಚಿಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಹಣದ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಆದೇಶಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಆ ಮೊತ್ತವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತೇವಣಿ ಇಡುವಂತೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥಾಗಳಿಂದ ಪಡೆದುದ್ದಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಆ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಒಪ್ಪಂದದ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಪ್ರಯೋಜನದ ಕ್ಷೇಮುದಾರರಿಗೆ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದು.

(4) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ವಿನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VI

ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿ

22. ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಸಾಪನೆ.— (1) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ ಆ ಸರ್ಕಾರವು, ----- (ರಾಜ್ಯದ ಹೆಸರು) ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುವ ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಏನೇ ಬಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಆ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

ಪರಂತು, ಯಾವುದೇ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವೈಕಿಂಗ್ ಅಥವಾ ವೈಕಿಂಗ್ ಗುಂಪಿಗೆ ಅಥವಾ ನಿಕಾಯಕ್ಕೆ ಈ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅದರ ಎಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಾಯೋಜಿಸಬಹುದು.

(3) ಮಂಡಳಿಯು, ಚರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿ ಎರಡನ್ನೂ ಅರ್ಜಿಸುವ, ಹೊಂದುವ ಮತ್ತು ವಿಲೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೊರಹನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹೆಸರಿನ ನಿಗಮಿತ ನಿಕಾಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದು ಸದರಿ ಹೆಸರಿನಿಂದ ದಾವ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ದಾವಗೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಮಂಡಳಿಯು, ಈ ಮುಂದಿನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು, ಎಂದರೆ:-

(ಅ) ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ನಿರ್ಣಯಪಾತ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೂಹ ಹಂಚಿಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜ್ಞಾನ, ತಜ್ಜೀತ ಮತ್ತು ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಕ ಮಾಡುವ ಒಬ್ಬ ಖ್ಯಾತ ವೈಕಿಂಗ್ ನ್ಯಾಯನ್ನು;

(ಆ) ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಕ ಮಾಡುವ ಏಳು ಜನರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲದ ಪದನಿರ್ಮತ ಸದಸ್ಯರನ್ನು;

(ಸಿ) ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ನಿರ್ಣಯಪಾತ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೂಹ ಹಂಚಿಕೆ - ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನ, ತಜ್ಜೀತ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ತಜ್ಜರು, ಕಾನೂನು ತಜ್ಜರು ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಬಳಗೊಂಡಿರುವವರ ಪೈಕಿಯಿಂದ ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಗುವ ಇದು ಜನರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು

- ಬಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿಯು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

23. ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.- ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು,-

(ಅ) ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ, ಅದರ ಪೂರಕ ಅಂಶಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಅಧವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ನಿರ್ಣಯಪಾತ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೂಹ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ

ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಹೊರಡಿಸಿದ ವಿನಿಯಮಗಳು ಅಥವಾ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅಂಥ ವಿನಿಯಮಗಳ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು;

(ಬಿ) ಅನುಮೋದನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ 7ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ವಿನಿಯಮಿಸುವುದು;

(ಬಿಎ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅನುಮೋದನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವಾಗ ಈ ಬಗ್ಗೆ ರಚಿಸಿದ ವಿನಿಯಮಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಉಪಬಂಧಿಸಲಾದಂತೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ನಿಷ್ಕರ್ಷಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೃತ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸುವುದು;

(ಸಿ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಅವಶ್ಯವಾಗಬಹುದಾದಂಥ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೇರವೇರಿಸುವುದು.

24. ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಇತ್ತಾದಿ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧಿಕಾರ.- (1) 7ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸುವ, 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು, ಅಂಥ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯು ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರಭಳಕೆ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ನಿಷ್ಕರ್ಷಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೃತ ಹಂಚಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗಿದೆ ಅಥವಾ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೆ, ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಕರಿಸಬಹುದು:

ವರಂತು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಅವಾಲನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿದ ಹೊರತು ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ತಿರಸ್ಕರಣೆಯ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(3) ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು, ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನೀಡಿದ ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅನುಮೋದನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

25. 9ರಿಂದ 17ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳವರೆಗಿನ ಉಪಬಂಧಗಳು ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ಮಾಪಾರ್ಚಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದು.- 9ರಿಂದ 17ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳವರೆಗಿನ ಉಪಬಂಧಗಳು ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಈ ಮುಂದಿನ ಮಾಪಾರ್ಚಣಿಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಉಲ್ಲೇಖಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಉಲ್ಲೇಖಿಗಳು ಎಂದು ಅಧ್ಯೋತ್ಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಉಲ್ಲೇಖಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ಮಾಡಲಾದ ಉಲ್ಲೇಖಿಗಳಿಂದು ಅಧ್ಯೋತ್ಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) ಭಾರತದ ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಗೆ ಮಾಡಲಾದ ಉಲ್ಲೇಖಿವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಗೆ ಮಾಡಲಾದ ಉಲ್ಲೇಖಿ ಎಂದು ಅಧ್ಯೋತ್ಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VII

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಹಣಕಾಸು, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ

26. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುದಾನಗಳು ಅಥವಾ ಸಾಲಗಳು.— ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಸಂಸತ್ತು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಯುಕ್ತ ಧನವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಿದ ನಂತರ, ಅದು ಯುಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಮೊತ್ತದ ಹಣವನ್ನು ಅನುದಾನಗಳ ಅಥವಾ ಸಾಲಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ ಬಳಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬಹುದು.

27. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿಧಿಯ ರಚನೆ.— (1) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿಧಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ನಿಧಿಯನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ,—

(ಎ) 26ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾದ ಯಾವುವೇ ಅನುದಾನಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಲಗಳನ್ನು;

(ಬಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಶುಲ್ಕಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನದ ಹಂಚಿಕೆ ಮೊತ್ತ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಮೊಬಿಲಾಗೆಂಡನ್ನು;

(ಸಿ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಮೂಲಗಳಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಮೊತ್ತಗಳನ್ನು

— ಜಮೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ನಿಧಿಯನ್ನು,—

(ಎ) ಪ್ರಯೋಜನದ ಕ್ಷೇಮದಾರರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ;

(ಬಿ) ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಸಂಬಂಧನೆ ಹಾಗೂ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಗೆ;

(ಸಿ) ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಮಿತಿಯೋಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ಯಾವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಅಂಥ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾದಂಥ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಮಾಜೋ-ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ:

ಪರಂತು, ಯಾವ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದಾಗ, ನಿಧಿಯನ್ನು ಅಂಥ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ದೊರೆಯಲಾದಂಥ ಪ್ರದೇಶದ ಸಮಾಜೋ-ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ:

(ಡಿ) ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈರೆರಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾಗಿ

— ಬಳಸತಕ್ಕದ್ದು.

28. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ.— ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿನ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲೆಕ್ಕದ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ತನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಿತ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರು ನೀಡಿರುವ ವರದಿಯೊಂದಿಗೆ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

29. ಆಯವ್ಯಯ, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ.- (1) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಭಾರತದ ಲೆಕ್ಕನಿಯಂತ್ರಕ-ಹಾಗೂ-ಮಹಾಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕನೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಸರಿಯಾದ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸೂಕ್ತ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ದಿಯ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸೂಕ್ತ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ) ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿವರಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ಲೆಕ್ಕನಿಯಂತ್ರಕ-ಹಾಗೂ-ಮಹಾಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಮಧ್ಯಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಭರಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭಾರತ ಲೆಕ್ಕನಿಯಂತ್ರಕ-ಹಾಗೂ-ಮಹಾಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕನಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಭಾರತ ಲೆಕ್ಕನಿಯಂತ್ರಕ-ಹಾಗೂ-ಮಹಾಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕನು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವನಿಂದ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಯಾರೇ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಲೆಕ್ಕನಿಯಂತ್ರಕ-ಹಾಗೂ-ಮಹಾಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕನು ಅಂಥ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಅವೇ ಹಕ್ಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಮುಸ್ತಕಗಳನ್ನು, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವೋಚರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರೆ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಕಚೇರಿಗಳನ್ನು ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಭಾರತ ಲೆಕ್ಕನಿಯಂತ್ರಕ-ಹಾಗೂ-ಮಹಾಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕನು ಅಥವಾ ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅವನಿಂದ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಯಾರೇ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಪ್ರಮಾಣೇಕರಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು, ಅದರ ಮೇಲಿನ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

30. ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಥಿನ ಮುಂದೆ ಇಡುವುದು.- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ, ಸಾಧ್ಯವಾದಪ್ಪು ಬೇಗನೆ ಸಂಸ್ಥಿನ ಉಭಯ ಸದನಗಳ ಮುಂದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಇಡುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VII

ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಹಣಕಾಸು, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ

31. ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುದಾನ.- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಲವು ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಯುಕ್ತ ಧನವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಿದ ನಂತರ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯುಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಹಣದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಅನುದಾನ ಅಥವಾ ಸಾಲಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬಹುದು.

32. ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ಧಿಯ ರಚನೆ.- (1) ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ಧಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ನಿರ್ಧಿಯನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ.-

(ಎ) 31ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ನೀಡಲಾದ ಯಾವುದೇ ಅನುದಾನಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಲಗಳನ್ನು

- (ಬಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನೀಡಿದ ಯಾವುದೇ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಲಗಳನ್ನು;
- (ಸಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಮೂಲಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಶುಲ್ಕಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯ ಮೊಬಿಲ್‌ಗ್‌ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಮೊತ್ತಗಳನ್ನು
- ಜಮೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ಧಿಯನ್ನು,-

- (ಎ) ಪಾರಂಪರಿಕ ತಾಣಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ;
- (ಎಲ್) ಪ್ರಯೋಜನದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ;
- (ಬಿ) 37ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಧಿಕೂಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ತೊಂದರೆಗೊಳಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಮನರಸತ್ತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ;
- (ಬಿಂದಿ) ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಸಂವರ್ಧನೆ ಹಾಗೂ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಗೆ;
- (ಬಿಂದಿಎಂದಿಗೆ) ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಮಿತಿಯೊಜನೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳೀಯ ನಿಕಾಯದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ಯಾವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಅಂಥ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾದಂಥ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ:

ಪರಂತು, ಯಾವ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ, ನಿರ್ಧಿಯನ್ನು ಅಂಥ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ದೊರೆಯುವಂಥ ಪ್ರದೇಶದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ;

(ಇ) ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಅನುದಾನಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಸಾಲಗಳಿಗೆ;

(ಎಫ್) ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ

- ಬಳಸತಕ್ಕದ್ದು.

33. ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ.- ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿನ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲೆಕ್ಕದ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ತನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

34. ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ.- ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು, ರಾಜ್ಯದ ಮಹಾಲೋಹಾವಾಲರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರ ವರದಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

35. ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಳ ಮುಂದೆ ಇಡುಪುಡು.- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಳ ಮುಂದೆ ಇಡುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ IX

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು

36. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಸಂವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ಜ್ಯೇವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ, ಇರುನೆಲೆ (*in situ*) ಮತ್ತು ಹೊರನೆಲೆ (*ex situ*) ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ, ಕ್ಷೇತ್ರದ್ವಾರಾ ನಾಟಿ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಮತ್ತು ದೇಶಿಯ ತಳಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಜ್ಯೇವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ, ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅರಿವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಂಶೋಧನೆ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಕ್ರಮಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳಿಂದ, ಜ್ಯೇವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಆವಾಸಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವ ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶವು, ಅತಿಯಾದ ಬಳಕೆ, ದುರ್ಬಳಿಕೆ ಅಥವಾ ನಿರ್ಜ್ಞದಿಂದಾಗಿ ಅಪಾಯಕ್ಕೆಡಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ ಎಂದು ಮನಗಂಡಲ್ಲಿ, ಅದು, ಅಂಥ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವಂಥ ಅಥವಾ ಅಗತ್ಯವಿರುವಂಥ ಯಾವುದೇ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನೇರವನ್ನು ನೀಡಿ ಸುಧಾರಣೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೇ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು;

(3) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾಗುವವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ತಾನು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು, ಸಂವರ್ಧನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಲಯದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಂತರ-ವಲಯ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು,-

(i) ಅಗತ್ಯವಿರುವಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸಂಭವವಿರುವ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟನ ಪರಿಸರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವದ ನಿರ್ದರ್ಶನಾಗಿ, ಅಂಥ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅಂಥ ನಿರ್ದರ್ಶನಾಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲು;

(ii) ಜ್ಯೇವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಸಚೀವಿಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಬಿಡುಗಡೆಯಿಂದ ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸಂಭವವಿರುವ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು, ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು

- ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದಂತೆ ಸ್ಥಳೀಯ, ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸುವುದನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದಂಥ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಬೇರೊಂದಕ್ಕೆ ಯೋಳಿಸಲಾಗದ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ವರೂಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತರೆ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರಲ್ಲಿನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(6) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿವರಣೆ.— ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ,—

(ಎ) “ಹೊರನೆಲೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ” ಎಂದರೆ, ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಪೂರಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವಾಸಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಹೊರಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥ;

(ಬಿ) “ಇರುನೆಲೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ” ಎಂದರೆ, ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವಾಸಸ್ಥಳಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪರಿಸರಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಬಲ್ಲ ಅವುಗಳ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಸಾಕಿದ ಅಥವಾ ಬೆಳೆಸಿದ ಪ್ರಭೇದಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಎಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿವೆಯೋ ಆ ಪರಿಸರಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಎಂದರ್ಥ.

36ಎ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳು.— ಭಾರತವು ಸಹಿ ಹಾಕಿರುವ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಈದೇರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿದೇಶದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯನ್ನು ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೇತ್ತಡೊಳಗೆ ಮೇಲ್ಮೀಕಾರಣ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಅವಶ್ಯಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಬಹುದು.

36ಬಿ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.— (1) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು, ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಜ್ಯೇವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಮೀಕಾರಣಗಾಗಿ, ಇರುನೆಲೆ ಮತ್ತು ಹೊರನೆಲೆ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ, ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ತೆಲಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಜ್ಯೇವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ, ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅರಿವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಂಶೋಧನೆ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಮೈತ್ರೀಶಾಸ್ತ್ರಕ ಕ್ರಮಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಜ್ಯೇವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು, ಸಂವರ್ಧನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಂತರ-ವಲಯ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

37. ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯದ ಪಾರಂಪರಿಕ ತಾಣಗಳು.— (1) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ತತ್ವಾಲಂದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಕಾನೂನಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಆಧಾರಿಸಿ, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪಾರಂಪರಿಕ ತಾಣಗಳಿಂದು ಅಧಿಕೃತ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು ಅಂಥ ಶಿಫಾರಸ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಮಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ಎಲ್ಲಾ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪಾರಂಪರಿಕ ತಾಣಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು.

(3) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಅಂಥ ಅಧಿಸೂಚನೆಯಿಂದ ಆಧಿಕವಾಗಿ ಬಾಧಿತನಾದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅಥವಾ ಜನರ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡುವ ಅಥವಾ ಮನವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

38. ಅಪಾಯದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಅಧಿಸೂಚನಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ.- ತತ್ವಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ವಿನಾಶದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ನಾಶವಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಅಪಾಯದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳೆಂದು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಧಿಸೂಚಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ವೇಧಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ಆ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಮನವಸತಿ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸಬಹುದು:

ಮತ್ತು ಪರಂತು, ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸಿರುವಲ್ಲಿ, ಅದು ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

39. ನಿಕ್ಷೇಪಗಾರಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿಕ್ಷೇಪಗಾರಗಳೆಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದು.

(2) ನಿಕ್ಷೇಪಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇಡಲಾದ ಪೋಜರ್ ಮಾದರಿಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ, ಜೈವಿಕ ಸಾಮುಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತ ಅಭಿರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆವಿಷ್ಕರಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಹೊಸ ಜೈವಿಕ ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾದ ನಿಕ್ಷೇಪಗಾರಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಅಧಿಸೂಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವನು ಪೋಜರ್ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅಂಥ ನಿಕ್ಷೇಪಗಾರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

40. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳು ಅನ್ವಯವಾಗಿರುವುದು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಎಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಉಪಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಾಸಿಜ್ಯ ಸರಕುಗಳಾಗಿರುವ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವುಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ, ಕೃಷಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ 7ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ, ರಚಿಸಲಾದ ವಿನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ನೋಂದಾಯಿತವಾದ ಅಥವಾ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅಧಿಸೂಚಿಸಿದ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ ಜೀವಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಘೋಜಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ೬ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಮತ್ತು (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ X

ಜೀವ ವೈದ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳು

41. ಜೀವ ವೈದ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳ ರಚನೆ.— (1) ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮರಸಬೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಗರ ಪಂಚಾಯತ್ತಾ ಅಥವಾ ಪೌರಸಭಾ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು, ತನ್ನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಆವಾಸಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು, ದೇಶೀಯ ತಳಿಗಳು, ನಾಟಿ ಪ್ರಭೇದಗಳು, ರೈತ ವಿಕಸಿತ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಪ್ರಭೇದಗಳು, ಸಾಮುಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ತಳಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಜಲ ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಲಚರಗಳು ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ವೈದ್ಯತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಾನುಸಾರ ಬರೆದಿಡುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಜೈವಿಕ ವೈದ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ದಾಖಿಲಾತಿಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿ (ಯಾವುದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾದ)ಯನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮುದ್ದುಂತರ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ತಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(1ಎ) ಆವಾಸಗಳು, ದೇಶೀಯ ತಳಿಗಳು, ನಾಟಿ ಪ್ರಭೇದಗಳು, ಕೃಷಿ ಪ್ರಭೇದಗಳು, ಸಾಮುಪ್ರಾಣಿಗಳ ತಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ವೈದ್ಯತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರಾಧಾರ್ಯಕ ಜ್ಞಾನದ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ ನೀಡುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಜೈವಿಕ ವೈದ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ದಸ್ತಾವೇಚಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು ಹಾಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(1ಬಿ) ಜೀವ ವೈದ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಯ ಸಂರಚನೆಯು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಸದರಿ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಏಳಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಮತ್ತು ಹನ್ಮೂಳಿಸಿದ ಮುದ್ದುಂತರ ಮುದ್ದುಂದನ್ನು ಮೀರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ಮಂಡಳಿಗಳು, ಜೀವ ವೈದ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯೋಜಗೆ ದೊರೆಯುವಂಥ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಯಾವುದೇ ಸಾಂಪ್ರಾಧಾರ್ಯಕ ಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕ್ರಿಗೋಳಿಷ್ಟಾಗ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿವರಣೆ.— ಈ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ,—

(ಎ) “ಕೃಷಿ ಪ್ರಭೇದ” ಎಂದರೆ, ಸಾಗುವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆದ ಮತ್ತು ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಅಥವಾ ಸಾಗುವಳಿಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದ;

(ಬಿ) “ನಾಟಿ ಪ್ರಭೇದ” ಎಂದರೆ, ರೈತರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ, ಬೆಳೆಸಿದ ಮತ್ತು ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ಅನೋಪಜಾರಿಕವಾಗಿ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡ, ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿದ ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದ;

(ಸಿ) “ದೇಶೀಯ ತಳಿ” ಎಂದರೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ರೈತರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಹೀಳಿಗೆಯವರು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮೂರಾತನ ಕಾಲದ ಕೃಷಿ ಪ್ರಭೇದ;

(ಡಿ) “ರೈತ ವಿಕಸಿತ ಪ್ರಭೇದ” ಎಂದರೆ:—

(i) ರೈತರು ತಮ್ಮ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿದ ಮತ್ತು ಉತ್ಸತ್ತಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಭೇದ; ಅಥವಾ

(ii) ರೈತರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿವಿಧ ಪ್ರಭೇದಗಳ ವಸ್ತು ಸಂಬಂಧಿ ಅಥವಾ ದೇಶೀಯ ತಳಿ.

(3) ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳು, ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಫೀಜಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶುಲ್ಕಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ XI

ಸ್ಥಳೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿಧಿ

42. ಸ್ಥಳೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿಧಿಗೆ ಅನುದಾನಗಳು.— ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಕುರಿತು ಇರುವ ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಲವು ಮಾಡಿದ ಯುಕ್ತ ಧನವಿನಿಯೋಗದ ತರುವಾಯ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಹಣದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಅನುದಾನಗಳು ಅಥವಾ ಸಾಲಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿಧಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬಹುದು.

43. ಸ್ಥಳೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿಧಿಯ ರಚನೆ.— (1) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಯಾವುದೇ ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ, ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿಧಿಯೊಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ನಿಧಿಯನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಡಕ್ಕೆ.—

- (ಎ) 42ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನೀಡಲಾದ ಯಾವುದೇ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಲಗಳನ್ನು;
- (ಬಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನೀಡಿದ ಯಾವುದೇ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸಾಲಗಳನ್ನು;
- (ಸಿ) ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗಳು ನೀಡಿದ ಯಾವುದೇ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಲಗಳನ್ನು;
- (ಡಿ) ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ 41ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಶುಲ್ಕಗಳನ್ನು;
- (ಇ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿಧಿಯು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯ ಮೇಬಲಗೂ ಬಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಮೊತ್ತಗಳನ್ನು
 - ಜಮೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

44. ಸ್ಥಳೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿಧಿಯ ಬಳಕೆ.— (1) ಸ್ಥಳೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿಧಿಯನ್ನು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡಿದ ವಿನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ,—

- (ಎ) ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳೀಯ ನಿಕಾಯದ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಬರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮನ್‌ರೋ-ಸಾಧ್ಯಾನತೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ;
- (ಬಿ) ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ರಾಜೆಯಾಗದಂತೆ ಸಮುದಾಯದ ಸಮಾಜೋ-ಆಧಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ; ಮತ್ತು
- (ಸಿ) ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಯ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ
 - ಬಳಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಯನ್ನು ಬಳಸತಕ್ಕದ್ದು.

45. ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿ.— ಸ್ಥಳೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ದಿಯ ಅಭಿರಕ್ಷನು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿನ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡುವ ತನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದರ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳೀಯ ನಿಕಾಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

46. ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ.— (1) ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಯು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಯು, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕನ ವರದಿಯೊಂದಿಗೆ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಿತ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳೀಯ ನಿಕಾಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

47. ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟನಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.— 41ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ನಿಕಾಯವು, ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 45ನೇ ಮತ್ತು 46ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಸಮಿತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕನ ವರದಿಯೊಂದಿಗೆ ಪರಿಶೋಧಿತ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ನಿಕಾಯದ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರವಾಗ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟನಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ XI

ಸಂಕೇತ

48. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನೀಡುವ ನಿರ್ದೇಶನಗಳಿಗೆ ಬಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು.— (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಈ ಹಿಂದಿನ ಉಪಭಂಧಗಳಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಕಾರ್ಯನೀತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ನೀಡಬಹುದಾದಂಥ ನಿರ್ದೇಶನಗಳಿಗೆ ಬಧ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ, ಈ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡುವ ಮುಂಚೆ ಅದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದಪ್ರಮಟಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಣಯವೇ ಅಂತಿಮವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

49. ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ.— (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಉಪಭಂಧಗಳಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಕಾರ್ಯನೀತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ನೀಡಬಹುದಾದಂಥ ನಿರ್ದೇಶನಗಳಿಗೆ ಬಧ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗೆ, ಈ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡುವ ಮುಂಚೆ ಅದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದಪ್ರಮಟಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಣಯವೇ ಅಂತಿಮವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

50. ವಿವಾದಗಳ ಇತ್ತ್ವರ್ಥ.- (1) ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ನಡುವೆ ವಿವಾದ ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ, ಸದರಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಮಂಡಳಿಯು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಸಮಯದೊಳಗೆ ಅಂತಿಮವು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

(2) (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂತಿಮ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಅಂತಿಮವು ವಿಲೇ ಮಾಡುವ ಬಗೆಗಿನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಅಂತಿಮವು ವಿಲೇ ಮಾಡುವ ಮುಂಚೆ, ಪಕ್ಷಕಾರರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಹವಾಲು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಯುಕ್ತ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗಳ ನಡುವೆ ವಿವಾದ ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ, ಅದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(5) (4)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ವಿವಾದವನ್ನು ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವಾಗ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ನ್ಯಾಯದ ತತ್ವಗಳಿಂದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(6) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ, ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ ೫)ರ ಮೇರೆಗೆ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಿಹಿತವಾದ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನೇ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಾಜರಾತಿಗೆ ಸಮನು ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಹಾಜರಾತಿಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು;

(ಬಿ) ದಸ್ತಾವೇಚಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಹಾಜರುಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸುವುದು;

(ಸಿ) ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಕ್ಷಿಪನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು;

(ಡಿ) ಸಾಕ್ಷಿದಾರರನ್ನು ಅಥವಾ ದಸ್ತಾವೇಚಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಮಿಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದು;

(ಇ) ತನ್ನ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಮನರವಲೋಕಿಸುವುದು;

(ಎಫ್) ಹಾಜರಾಗಲು ತಪ್ಪಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಿರುವ ಆದೇಶವನ್ನು ಅಥವಾ ಅದು ಏಕಪಕ್ಷೀಯವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಆದೇಶವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು;

(ಜಿ) ಹಾಜರಾಗಲು ತಪ್ಪಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಿರುವ ಆದೇಶವನ್ನು ಅಥವಾ ಅದು ಏಕಪಕ್ಷೀಯವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಆದೇಶವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು;

(ಹೆಚ್) ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯ.

(7) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಂದಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು, ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ (1860ರ 45)ಯ 193ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮತ್ತು 228ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 196ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನ್ಯಾಯಿಕ ವ್ಯವಹರಣೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ದಂಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, 1973 (1974ರ 2)ರ 195ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮತ್ತು XXVI ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಎಲ್ಲ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಒಂದು ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

51. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಲೋಕ ನೌಕರರೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು.- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅರ್ಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರನ್ನು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ ನೌಕರರನ್ನು, ಅವರು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಯಾವುದೇ ಉಪಬಂಧಗಳ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅರ್ಥವಾ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ತಾತ್ತ್ವಿಕವಾಗುವಾಗ ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ (1860ರ 45)ಯ 21ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಲೋಕ ನೌಕರರೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

52. ಅಪೀಲು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅರ್ಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ನಿಷ್ಕರ್ಷಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೃತ ಹಂಚಿಕೆಯ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಅರ್ಥವಾ ಆದೇಶದಿಂದ ಅರ್ಥವಾ ನಿರ್ದೇಶನದಿಂದ ಬಾಧಿತನಾದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅರ್ಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಅಂಥ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಅರ್ಥವಾ ಆದೇಶವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಪೀಲು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಅಪೀಲುದಾರನು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಸದರಿ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಅಪೀಲು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಪ್ರತಿಬಂಧಿತನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮನದಣ್ಣಾದರೆ, ಅರವತ್ತು ದಿನಗಳಿಗೆ ಮೀರದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ ಅಪೀಲು ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬಹುದು:

ಮತ್ತು ಪರಂತು, ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದು ಯಾವುದೂ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 2010 (2010ರ 19)ರ ಪ್ರಾರಂಭದಂದು ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಅನ್ಯಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ:

ಮತ್ತೂ ಪರಂತು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 2010 (2010ರ 19)ರ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಇತ್ಯರ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಅಪೀಲನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 2010ರ 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣವನ್ನು ಸಾಫ್ಟೀಸಿರದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಮತ್ತು ವಿಲೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅದರ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ವಿಲೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

52ಎ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಕ್ಕೆ ಅಪೀಲು.- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 2010 (2010ರ 19)ರ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನದಂದು ಅರ್ಥವಾ ಆ ತರುವಾಯ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅರ್ಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಪ್ರಯೋಜನದ ಹಂಚಿಕೆ ಬಗೆಗಿನ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಧರಣೆಯಿಂದ ಅರ್ಥವಾ ಆದೇಶದಿಂದ ಬಾಧಿತನಾದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 2010ರ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸದರಿ ಅಧಿನಿಯಮದ 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸಾಫ್ಟೀಸಿತವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಕ್ಕೆ ಅಪೀಲನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

53. ನಿರ್ಧಾರ ಅಥವಾ ಆದೇಶದ ಜಾರಿ.— ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ನಿಷ್ಕರ್ಷಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೃತ ಹಂಚಿಕೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಅಥವಾ ಆದೇಶವನ್ನು ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಧಾರದ ಅಥವಾ ಆದೇಶದ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ಅಂತಿಮನ್ನಿಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣವು ಮಾಡಿದ ಆದೇಶವನ್ನು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರನು ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರನು ನೀಡಿದ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದ ಮೇರೆಗೆ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಡಿಕ್ರಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಡಿಕ್ರಿ ಎಂಬಂತೆ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಜಾರಿ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿವರಣೆ.— ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮತ್ತು 52ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ “ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿ” ಎಂಬ ಪದಾಖಳಿಯು, ಯಾವ ವೈಕೀಗೆ ಅಥವಾ ವೈಕೀಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಅಥವಾ ನಿಕಾಯಕ್ಕೆ 22ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗಿನ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಪರಂಪರೆ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ, ಅಂಥ ವೈಕೀ ಅಥವಾ ವೈಕೀಗಳ ಗುಂಪು ಅಥವಾ ನಿಕಾಯವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಂಥ ವೈಕೀ ಅಥವಾ ವೈಕೀಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಅಥವಾ ನಿಕಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಅಂಥ ವೈಕೀ ಅಥವಾ ವೈಕೀಗಳ ಗುಂಪು ಅಥವಾ ನಿಕಾಯವು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

54. ಸದ್ಘಾವನೆಯಿಂದ ಕ್ಷೇಗೊಂಡ ಕ್ರಮದ ರಕ್ಖಣೆ.— ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಥವಾ ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಸದ್ಘಾವನೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅಥವಾ ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಯಾರೇ ಸದಸ್ಯನ, ಅಧಿಕಾರಿಯ ಅಥವಾ ನೌಕರರ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ದಾವೆ, ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯಾಷನ್ ಅಥವಾ ಇತರ ಕಾನೂನು ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಡಲು ಅವಕಾಶವಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಿ.

55. ದಂಡನೆಗಳು.— 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣ ಅಥವಾ 7ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಬರುವ ಯಾರೇ ವೈಕೀ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು, 3ನೇ ಪ್ರಕರಣ ಅಥವಾ 4ನೇ ಪ್ರಕರಣ ಅಥವಾ 6ನೇ ಪ್ರಕರಣ ಅಥವಾ 7ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಭಂಧಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲು ಪ್ರಯೋಜನಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲು ದುಷ್ಪೇಶಿಸಿದರೆ ಅಂಥ ವೈಕೀಯು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲದಂಥ, ಆದರೆ ಐವತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತೃತಸಬಮುದಾದಂಥ ದಂಡವನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊಣೆಗಾರನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಆದರೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಮಾಡಿದ ಹಾನಿಯು ದಂಡದ ಮೊಬಲಗಿಗಿಂತ ಹಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಂಥ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಗೆ ತಕ್ಷಂತಹ ದಂಡನೆಯಿಂದ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಒಂದು ವೇಳೆ ದಂಡ ಪಾವತಿಸಲು ವಿಫಲನಾದರೆ ಅಥವಾ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರೆ, ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀರದಂತೆ ಹಚ್ಚಬರಿ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ದಂಡವನ್ನು 55ರ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನೇಮಕಗೊಂಡ ನ್ಯಾಯನಿಣಾಯ ಅಧಿಕಾರಿಯ ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

55ಾ. ದಂಡಗಳ ಬಗೆಗಿನ ನ್ಯಾಯನಿಣಾಯ.— (1) 55ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ದಂಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ

ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ದರ್ಜೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲದ ದರ್ಜೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದಾದಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಬಹುದು.

(2) ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆಯ ವಸ್ತುವಿಷಯಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಬಹುದಾದ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸುಸಂಗತವಾದ, ಪ್ರಕರಣದ ಸಂಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸನ್ವೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಸಾಕ್ಷಿವನ್ನು ನೀಡಲು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸಲು, ಆತನಿಗೆ ಸಮನು ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಅವನ ಹಾಜರಾತಿಗಾಗಿ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ವಿಚಾರಣೆಯ ತರುವಾಯ ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ, ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯು 3ನೇ ಪ್ರಕರಣ ಅಥವಾ 4ನೇ ಪ್ರಕರಣ ಅಥವಾ 6ನೇ ಪ್ರಕರಣ ಅಥವಾ 7ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ವಿಫಲನಾಗಿದ್ದಾಗೆನಂದು ಮನದಟ್ಟಾದರೆ, ಅವನು 55ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸುವಂಥ ದಂಡನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅಂಥ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವವಾಲನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡದ ಹೊರತು ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ದಂಡನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(3) (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಮಾಡಿದ ಆದೇಶದಿಂದ ಬಾಧಿತನಾದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 2010 (2010ರ 19)ರ 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸಾಫ್ಟ್‌ಫ್ಲಾಟ್‌ವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಕ್ಕೆ ಅಪೀಲನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

(4) (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಪೀಲನ್ನು, ಬಾಧಿತನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಮಾಡಿದ ಆದೇಶದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಅರವತ್ತು ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣವು, ಅಪೀಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪಕ್ಷಕಾರಿಗೆ ಅಹವಾಲನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿದ ತರುವಾಯ, ಅದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸುವಂತೆ, ಯಾವ ಆದೇಶದ ವಿರುದ್ಧ ಅಪೀಲು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ, ಅಂಥ ಆದೇಶವನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುವ, ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಅಥವಾ ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

೫೫ಬಿ. ಪ್ರವೇಶಿಸುವ, ಪರಿಶೀಲಿಸುವ, ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ, ಇತ್ಯಾದಿ.— ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಯು, ಪರಿಶೀಲನೆ, ಸಮೀಕ್ಷೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ, ಈ ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಯಾವುದೇ ಭಾಮಿ, ವಾಹನ ಅಥವಾ ಆವರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ, ತನಿಖೆ ಮಾಡುವ, ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸುವ ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದರ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದಾಖಿಲೆಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರ;

(ಬಿ) ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳು ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಾಜರಾತಿಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುವ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರಗಳು;

(ಸಿ) ಶೋಧನಾ ವಾರಂಟನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ;

(ಡಿ) ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮತ್ತು ಅಂಥ ವಿಚಾರಣೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗೆ ಸಾಕ್ಷಿವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಸುವ ಅಧಿಕಾರ;

(ಇ) ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಅಧಿಕಾರಗಳು.

56. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಗಳು ನೀಡಿದ ನಿರ್ದೇಶನ ಅಥವಾ ಆದೇಶಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಾಗಿ ದಂಡ.— ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು ನೀಡಿದ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದೇಶನ ಅಥವಾ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶವನ್ನು ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಉಪಬಂಧಿಸಿರದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವನು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತೃತಿಸಬಹುದಾದ ಜುಲ್ಳಾನೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಅಥವಾ ತರುವಾಯದ ಅಪರಾಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತೃತಿಸಬಹುದಾದ ಜುಲ್ಳಾನೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಅಪರಾಧವು ಮುಂದುವರೆದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತೃತಿಸಬಹುದಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಜುಲ್ಳಾನೆಯಿಂದ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

57. ಕಂಪನಿಗಳಿಂದ ಅಪರಾಧಗಳು.— (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಅಥವಾ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ಕಂಪನಿಯ ಮಾಡಿರುವಲ್ಲಿ, ಆ ಅಪರಾಧವು ಅಥವಾ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯು ನಡೆದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಆ ಕಂಪನಿಯ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅದರ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಕಂಪನಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರನಾಗಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಆ ಕಂಪನಿಯನ್ನು ಆ ಅಪರಾಧದ ಅಥವಾ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವರು ತಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧದ ವ್ಯವಹರಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ತದನುಸಾರವಾಗಿ ದಂಡಿತರಾಗತಕ್ಕದ್ದು:

ವರಂತು, ಈ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿರುವುದಾವುದೂ, ಅಂಥ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಅಂಥ ಅಪರಾಧವು ಅಥವಾ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯು ತನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಭಾರದೆ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಅಥವಾ ಅಂಥ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಅಥವಾ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ತಾನು ಎಲ್ಲ ಯುಕ್ತ ಜಾಗರೂಕತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ರುಜುವಾತುಪಡಿಸಿದರೆ ಅವನನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಉಪಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಅಥವಾ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ಕಂಪನಿಯ ಮಾಡಿರುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆ ಅಪರಾಧ ಅಥವಾ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ಆ ಕಂಪನಿಯ ಯಾರೇ ನಿರ್ದೇಶಕ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಸಮೂಹಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷ ಸಮೂಹಿಯಿಂದ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ರುಜುವಾತಾದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಅವನ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದೆ ಆಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅಂಥ ನಿರ್ದೇಶಕ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಸಹ ಆ ಅಪರಾಧದ ಅಥವಾ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವನು ತನ್ನ ವಿರುದ್ಧದ ವ್ಯವಹರಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ತದನುಸಾರವಾಗಿ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿವರಣೆ.— ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ,—

(ಎ) “ಕಂಪನಿ” ಎಂದರೆ, ಯಾವುದೇ ನಿಗಮಿತ ನಿಕಾಯ ಮತ್ತು ಅದು ಘರ್ಮನ್ನು ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಇತರ ಸಂಘವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು

(ಬಿ) ಘರ್ಮಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ “ನಿರ್ದೇಶಕ” ಎಂದರೆ, ಆ ಘರ್ಮನ ಪಾಲುದಾರ.

58. [ಬಿಂಬಿಸಿದಲಾಗಿದೆ.]

59. ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಇತರ ಅಧಿನಿಯಮಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳು ಅರಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ತತ್ವಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಕಾನೂನಿನ ಉಪಬಂಧಗಳ ಜಡಿತೆಗೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದೇ ಹೊರತು ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

59ಎ. ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗದಿರುವುದು.- ಸಂಸತ್ತು ಅಧಿನಿಯಮಿತಿಗೊಳಿಸಿದ ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ, ಆ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ನೀಡಲಾದಂಥ ಅನುಮೋದನೆಗಳು ಅಥವಾ ಹಕ್ಕಗಳು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಅದೇ ರೀತಿಯ ಅನುಮೋದನೆಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗದಿರುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳು ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

60. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ.- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮನ ಅಥವಾ ಆದೇಶದ ಯಾವುದೇ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.

61. ಅಪರಾಧಗಳ ಸಂಜ್ಞೆಯತ್ತे.- ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು,-

(ಎ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಥವಾ ಆ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಯ; ಅಥವಾ

(ಬಿ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಲಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ, ಅಂಥ ಅಪರಾಧದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸುವ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ನಿಯಮಿಸಲಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳಿಗಂತೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದ ನೋಟಿಸನ್ನು ನೀಡಿದಂಥ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಯೋಜನದ ಯಾರೇ ಕ್ಷೇಮುದಾರನು - ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಲಿಖಿತ ದೂರನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಹೊರತು ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧದ ಸಂಜ್ಞೆಯತ್ತೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

62. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಅಂಥ ನಿಯಮಗಳು, ಈ ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾವುವೇ ವಿಷಯಗಳಾಗಿ ಉಪಬಂಧಿಸಬಹುದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) 7ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮೂಲದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ರೀತಿ;

(ಎಎ) 7ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ ಮಸ್ತಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೂಲದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದೋ, ಅಂಥ ಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡುವ ರೀತಿ;

(ಎಬಿ) ೨೫ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸದಸ್ಯರ ಸೇವಾ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳು;

(ಬಿ) ೧೦ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳು;

(ಬಿಬಿ) ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಇತರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು;

(ಸಿ) ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ೧೨ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (೧)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗಿನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ;

(ಡಿ) ೧೯ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (೧)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಜ್ಞಾಯ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ಶುಲ್ಕಗಳ ಸಂದಾಯ;

(ಇ) ೧೯ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (೨)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಜ್ಞಾಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಮತ್ತು ಫೀಚುಗಳನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ರೀತಿ;

(ಇಬಿ) ೨೦ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (೧)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಜ್ಞಾ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ಫೀಚುಗಳ ಸಂದಾಯ;

(ಇಬಿಬಿ) ೨೦ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (೨)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಜ್ಯೋತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಧಿಕಾರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಜ್ಞಾಯ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ರೀತಿ;

(ಜಿ) ೨೮ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಯಾವ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕೋ ಆ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ಆ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಯಾವ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಿತ ಪ್ರತಿಯನ್ನು, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರ ವರದಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕೋ ಆ ದಿನಾಂಕ;

(ಎಚ್) ೨೯ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (೧)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಲೆಕ್ಕದ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಯಾವ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ವೇ ಆ ನಮೂನೆ;

(ಒ) ೫೦ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಪೀಲನ್ನು ಯಾವ ಕಾಲದೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೋ ಆ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಆ ನಮೂನೆ, ಅಪೀಲನ್ನು ಏಲೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯನಿಣಾಯ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ;

(ಜೆ) ೫೦ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (೬)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ (ಹೆಚ್) ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಜಲಾಯಿಸಬಹುದೋ, ಆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವಿಷಯಗಳು;

(ಜೆಬಿ) ೫೫೬ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನ್ಯಾಯನಿಣಾಯ ಅಧಿಕಾರಿಯು ವಿಜಾರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ರೀತಿ;

(ಜೆಬಿಬಿ) ೫೫೭ ಪ್ರಕರಣದ (ಇ) ಖಂಡದ ಮೇರೆಗಿನ ಇತರ ಅಧಿಕಾರ;

(ಕೆ) ೬೧ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (ಬಿ) ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ನೋಟೆಸನ್ನು ನೀಡುವ ರೀತಿ;

(ಎಲ್) ನಿಯಮಿಸಬೇಕಾದ ಅಧಿಕಾರ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದ ಅಧಿಕಾರ ಇತರ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಉಪಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ವಿಷಯ.

(ಃ) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿನಿಯಮವನ್ನು, ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಸಂಸ್ಥಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ,

ಅದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಒಂದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುವ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಬಹುದಾದ ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಮಂಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುವ ಅಧಿವೇಶನಗಳ ನಿಕಟೋತ್ತರದ ಅಧಿವೇಶನ ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಮುಂಜೆ ಆ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಾಪಾರಣನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಟ್ಟಿದರೆ ಅಥವಾ ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಟ್ಟಿದರೆ, ಆ ತರುವಾಯ ಆ ನಿಯಮವು ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮವು ಸಂದಭಾಂಸುಸಾರ, ಹಾಗೆ ಮಾಪಾರಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಆದಾಗ್ಯೂ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಮಾಪಾರಣ ಅಥವಾ ರದ್ದಿಯಾತಿಯು ಆ ನಿಯಮದ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದ ಸಿಂಧುತ್ವಕ್ಕೆ ಭಾದಕವನ್ನುಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

63. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ.- (1) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜ್ಯಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಮತ್ತು ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ ಈ ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಅಂಥ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) 23ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (ಸಿ) ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಇತರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು;

(ಬಿ) 24ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂವು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದೋ ಆ ನಮೂನೆ;

(ಸಿ) 33ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಣದ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದೋ ಆ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ಕಾಲ;

(ಡಿ) 34ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಯಾವ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಿತ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅದರ ಮೇಲಿನ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರ ವರದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೋ ಆ ದಿನಾಂಕ;

(ಇ) 37ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಾರಂಪರಿಕ ಶಾಂತಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ:

(ಇಇ) 41ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1ಬಿ) ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಯ ಸಂರಚನೆ;

(ಇಎ) 44ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿರಕ್ಷೆಯ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಥ ನಿರ್ಧಿಯನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕೋ ಆ ಉದ್ದೇಶಗಳು;

(ಇಜಿ) 45ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಣದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಯಾವ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕೋ ಆ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ಕಾಲ;

(ಹೆಚ್) 46ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ನಿರ್ಧಿಯ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಯಾವ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಪರಿಶೋಧಿತ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅದರ ಮೇಲಿನ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕನ ವರದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೋ ಆ ದಿನಾಂಕ;

(ಇ) ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ವಿಷಯ.

(3) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು, ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ, ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಲವು ಎರಡು ಸದನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಲ್ಲಿ, ಅದರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಅಥವಾ ಅಂಥ ವಿಧಾನಮಂಡಲವು ಒಂದು ಸದನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಲ್ಲಿ, ಆ ಸದನದ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

64. ವಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ.- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೂರ್ವ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ವಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

65. ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಾಗ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆಯು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಾಗದ ಹಾಗೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯು ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ತರುವಾಯ ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದಲ್ಲಿ.

(2) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆದೇಶವನ್ನು, ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಸಂಸ್ತಿನ ಉಭಯ ಸದನಗಳ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿಶ್ರೀಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಆಯವ್ಯಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 2003

(2003ರ ಸಂಖ್ಯೆ 39)

[26ನೇ ಆಗಸ್ಟ್, 2003]

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಲಗಳ, ಮೂಲಗಳ ಮತ್ತು ಕೊರತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಿತಿಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ತಂದು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ, ಹಣಕಾಸು ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ರೀಯ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ವಿವೇಚನಾಯಿತವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ರೀಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್-ಉತ್ಪಾದನಾ ನ್ಯಾಯಸಮೂತಪಡೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಸಮಗ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಅಧಿನಿಯಮ.

ಇದು, ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಐವತ್ತನಾಲ್ಕನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ತಿನಿಂದ ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಅಧಿನಿಯಮಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು:-

1. ಚಿಕ್ಕ ಹೆಸರು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭ.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ವಿಶ್ರೀಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಆಯವ್ಯಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 2003 ಎಂದು ಕರೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಇದು, ಇಡೀ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

(3) ಇದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜಪ್ರತಿದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ್ರ *ದಿನಾಂಕದಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದು.

2. ಪರಿಭಾಷೆಗಳು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ, ಸಂದರ್ಭವು ಅನ್ಯಧಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು,-

(ಎ) "ವಿಶ್ರೀಯ ಕೊರತೆ" ಎಂದರೆ, ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ, ಮೂಲ ಮರುಸಂದಾಯವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಒಟ್ಟು ಬಟ್ಟಾಡೆಗಳು (ಮೂಲ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ), ನಿಧಿಗೆ ಬಂದ ಒಟ್ಟು ಜಮೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಳ ಆಗಿರುವುದು;

(ಎಲ್) ಯಾವುದೇ ದಿನಾಂಕದಂದು "ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೂಲ" ಎಂದರೆ:-

- (i) ಜಾಲ್ತೆ ವಿನಿಯಮ ದರಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯ ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾದ ವಿದೇಶೀ ಮೂಲವೂ ಸೇರಿದಂತೆ, ಭಾರತದ ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಯ ಭದ್ರತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಒಟ್ಟು ಬಾಕಿ ಇರುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು; ಮತ್ತು
- (ii) ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಬಾಕಿ ಇರುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು; ಮತ್ತು
- (iii) ಯಾವುದೇ ನಿಗಮಿತ ನಿಕಾಯದ ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಒಡಗೆತನದಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರ ನಿಯಂತ್ರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹಣಕಾಸು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು, ಆ ದಿನಾಂಕದ ಮುಕ್ತಾಯದಲ್ಲಿ

* ಜುಲೈ 05, 2004ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಅಧಿಸೂಚನೆ ಸಂಖ್ಯೆ: ಜಿ.ಪಿ.ಆರ್. 395 (ಇ), ಭಾರತ ರಾಜಪತ್ರ, ವಿಶೇಷ, ಭಾಗ-II, ವಿಭಾಗ 3(i) ಜುಲೈ 02, 2004 ಅನ್ನು ಮೋಡಿ.

ಲಭ್ಯವಿದ್ದಂಥ ನಗದು ಶೀಲ್ಮಿನಿಂದ ಕಳೆದು, ವಾರ್ಡ್‌ಕ ಹಣಕಾಸು ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದ್ದವಾಗಿರುವ ಅಂಥ ಹಣಕಾಸು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು;

(ಬಿ) "ವಿಶ್ರೀಯ ಸೂಚಕಗಳು" ಎಂದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವಿಶ್ರೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಸಂಖ್ಯಾತ್ಮಕ ಮಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಪಾತಗಳಂಥ ಕ್ರಮಗಳು;

(ಬಿಬಿ) "ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಖರ್ಚು" ಎಂದರೆ, ಅಂತರ-ಸರ್ಕಾರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಒಟ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡ ಹೊತ್ತ;

(ಬಿಬಿಬಿ) "ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ" ಎಂದರೆ, ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತಿರುವ ಮಾರುಕಟ್ಟಿ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಾಕಾರಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಕಾರ್ಯಾಲಯವು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ, ಉತ್ಪನ್ನದ ಮೌಲ್ಯ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ನಿವ್ವಳ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಲ್ಲವೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನದನಾ ಘಟಕಗಳು, ಆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಹಾಯಧನಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಗಳ ಭಾಗವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ ನಿವ್ವಳ ಮೌಲ್ಯ;

(ಸಿ) "ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು" ಎಂದರೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು;

(ಸಿಬಿ) "ನೈಜ ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ" ಎಂದರೆ, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಕಾರ್ಯಾಲಯವು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ, ಸ್ಥಿರ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಾಕಾರಿ ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ;

(ಸಿಬಿಬಿ) "ನೈಜ ಉತ್ಪನ್ನ ಬೆಳವಣಿಗೆ" ಎಂದರೆ, ನೈಜ ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ;

(ಡಿ) "ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್" ಎಂದರೆ, ಭಾರತ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಧಿನಿಯಮ, 1934 (1934 ರ 2)ರ 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ಭಾರತದ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್.

3. ವಿಶ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ತಿನ ಮುಂದೆ ಇಡುವುದು.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ವಾರ್ಡ್‌ಕ ಹಣಕಾಸು ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ವೆಚ್ಚದ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟಿನ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯ ಹೊರತು, ಅನುದಾನಗಳ ಬೇಡಕೆಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ತಿನ ಉಭಯ ಸದನಗಳ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು. ಎಂದರೆ:-

- (ಎ) ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ವಿಶ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿ;
- (ಬಿ) ವಿಶ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿ;
- (ಸಿ) ಸಮಗ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟು ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿ;
- (ಡಿ) ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ವೆಚ್ಚದ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟು ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿ.

(1ಎ) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ (ಎ)ಯಿಂದ (ಸಿ) ವರೆಗಿನ ಬಿಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ನಂತರ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮೂರ್ಚಭಾವನೆಗಳ ಸವಿವರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಇರುವ ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ವೆಚ್ಚದ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟು ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(ಒಂದಿಗೆ) ಸಂಸ್ತಿನ ಯಾವ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ (ಎ) ಯಿಂದ (ಸಿ)ವರೆಗಿನ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಇಡಲಾಯಿತೋ ಆ ಅಧಿವೇಶನದ ನಿಕಟೋತ್ತರದ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ತಿನ ಉಭಯ ಸದನಗಳ ಮುಂದೆ, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ (ಡಿ) ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ವೆಚ್ಚದ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟು ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ವಿಶ್ರೇಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮೂರ್ಖಭಾವನೆಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿವರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ನಿಯಮಿಸಿದ ವಿಶ್ರೇಯ ಸೂಚಕಗಳಾಗಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಆವರ್ತನೆ ಗುರಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಹಾಗೂ (೨)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ವಿಶ್ರೇಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯು,-

(ಒಂದಿಗೆ) ***

(ಒಂದಿಗೆ) ಉತ್ಪಾದಕ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೃಜನಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟಿ ಸಾಲಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಬಂಡವಾಳ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳ ಒಳಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ನಿರ್ದರ್ಶನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೪) ವಿಶ್ರೇಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯು, ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ,-

(ಎ) ತೆರಿಗೆ ನಿರ್ದರ್ಶನೆಗೆ, ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟಿ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ, ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಹೊಡಿಕೆಗಳಿಗೆ, ವಹಿವಾಟಿ ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ, ಭದ್ರತಾ ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಆಯವ್ಯಯದ ಮೇಲೆ ಸಂಭಾವ್ಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಂಥ ಖಾತರಿ ನೀಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಖಾತರಿಗಳಂಥ ಇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿವರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮುಂಬರುವ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು;

(ಬಿ) ಮುಂಬರುವ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರೇಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು;

(ಸಿ) ತೆರಿಗೆ ನಿರ್ದರ್ಶನೆಗೆ, ಸಹಾಯಧನಕ್ಕೆ, ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ, ವಹಿವಾಟಿನ ಬೆಲೆ ನಿರ್ದರ್ಶನೆಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಶ್ರೇಯ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮುಖ ಬದಲಾವಣೆಯಾದರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಶ್ರೇಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವೀಚನಾಯ್ಕು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು;

(ಡಿ) 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ವಿಶ್ರೇಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ವಿಶ್ರೇಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು ಹೇಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿವೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗಿನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು

- ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೫) ಸಮಗ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟಿನ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮೂರ್ಖಭಾವನೆಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿವರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ನಿರ್ದರ್ಶನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೬) ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಹಾಗೂ ಹೀಗೆ ಉಪಬಂಧಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಸಮಗ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟಿನ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯು,-

(ಎ) ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನದ ಬೆಳವಣಿಗೆ;

- (ಬಿ) ನಿವ್ವಳ ವಿಶ್ರೀಯ ಶಿಲ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾದಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವಿಶ್ರೀಯ ಶಿಲ್ಪಿಗೆ;
- (ಸಿ) ಪಾರಿಶರಿ ಶಿಲ್ಪಿನ ಚಾಲ್ತಿ ಲೆಕ್ಕದ ಶಿಲ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾದಂತೆ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿದೇಶಿ ವಲಯ ಶಿಲ್ಪಿಗೆ
– ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿರ್ದರ್ಶಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (೬ಎ) (ಎ) ಮುಧ್ಯಮಾರ್ಗದ ವೆಚ್ಚದ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟು ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯು, ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮೂರ್ಚಭಾವನೆಗಳ ಮತ್ತು
ಅಪಾಯಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿವರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಯಮಿಸಿದ ವೆಚ್ಚದ ಸೂಚಕಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಆವರ್ತಕ
ಗುರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸತಕ್ಕದ್ದು;
- (ಬಿ) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮತ್ತು (ಎ) ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಉಪಭಂಧಗಳಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ ಮುಧ್ಯಮಾರ್ಗದ
ವೆಚ್ಚದ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟು ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯು, ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ,—
- (i) ನೂತನ ಸೇವೆ, ಸೇವೆಯ ನೂತನ ಸಾಧನಗಳ, ನೂತನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು;
- (ii) ಬಹು-ವಣಿಕೆಯ ಕಾಲಮಿತಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಗದಿತ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಂದಾಯಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಷ್ಟ
ಸಾದಿಲ್ಲಾರು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು
– ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (೭) (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಮುಧ್ಯಮಾರ್ಗದ ವಿಶ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿ, ವಿಶ್ರೀಯ
ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿ, ಮುಧ್ಯಮಾರ್ಗದ ವೆಚ್ಚದ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟು ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಆರ್ಥಿಕ
ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟಿನ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- 4. ವಿಶ್ರೀಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ತತ್ವಗಳು.— (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು,—**
- (ಎ) 2021ರ ಮಾರ್ಚ್ 31ರ ವೇಳೆಗೆ ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನದ ಶೇಕಡಾ ಮೂರರಷ್ಟರವರೆಗೆ ವಿಶ್ರೀಯ
ಕೊರತೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೊಳಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿರತಕ್ಕದ್ದು;
- (ಬಿ) 2024–2025ರ ಹಳಿಕಾಸು ವರ್ಷದ ಮುಕ್ತಾಯದ ವೇಳೆಗೆ,—
- (i) ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಣಿಪು ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನದ ಶೇಕಡಾ ಅರವತ್ತರಷ್ಟನ್ನು
ಮೀರದಿರುವುದನ್ನು;
- (ii) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಣಿಪು ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನದ ಶೇಕಡಾ ನಲವತ್ತರಷ್ಟನ್ನು
ಮೀರದಿರುವುದನ್ನು
– ಸುನಿಶ್ಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದು;
- (ಸಿ) ಭಾರತದ ಸಂಚಿತ ನಿರ್ಧಿಯ ಭದ್ರತೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಹಳಿಕಾಸು
ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನದ ಶೇಕಡಾ ಅರ್ಥದಪ್ಪತ್ತಿಂತಹ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಖಾತರಿಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;
- (ಡಿ) ಖಂಡ (ಎ) ಮತ್ತು (ಬಿ)ಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವ ವಿಶ್ರೀಯ ಗುರಿಗಳು, ಆ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ
ದಿನಾಂಕಗಳ ತರುವಾಯ ಮೀರಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಹಣಕಾಸು ಅಧಿನಿಯಮ, 2018ರ ಅಧ್ಯಾಯ VIIIರ ಭಾಗ XVರ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುವ ಮತ್ತು 2021ರ ಮಾರ್ಚ್ 31ರಂದು ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರೀಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಗೂತ್ತಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಶ್ರೀಯ ಕೊರತೆಯ ಗುರಿಯು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತೆ, ಯಥ್ವದ ಸನ್ನಿಹಿತ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿವರ, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ವರಮಾನಗಳ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ವಿಶ್ರೀಯ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಕಾರಣ ಅಥವಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತ್ವರಿತ ಸ್ವೀಕಾರ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆಯು ಹಿಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ತ್ವರಿತ ಮಾಸಿಕಗಳ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇಕಡಾ ಮೂರರಷ್ಟು ಮೀರುವುದನ್ನು ಅನುಮತಿಸಬಹುದು.

(3) ಉಪಪ್ರಕರಣ (2)ರಲ್ಲಿ ಗೂತ್ತಪಡಿಸಿರುವ ವಿಶ್ರೀಯ ಕೊರತೆಯ ಗುರಿಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವು ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನದ ಶೇಕಡಾ ಅರ್ಥದಷ್ಟನ್ನು ಮೀರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(4) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ತ್ವರಿತ ಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿನ ಸ್ವೀಕಾರ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ತ್ವರಿತ ಮಾಸಿಕಗಳ ಸರಾಸರಿಗಿಂತಲೂ ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಕ ಶೇಕಡಾ ಮೂರು ಅಂಶಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ರೀಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿನ ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನದ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇಕಡಾ ಕಾಲು ಭಾಗದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ವಿಶ್ರೀಯ ಕೊರತೆಯು, (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಪರಂತುಕದಲ್ಲಿ ಗೂತ್ತಪಡಿಸಿರುವ ಗುರಿಗಿಂತಲೂ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಸಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ (4)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ಕೃಗೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಗೂತ್ತಪಡಿಸಿರುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಸಂಸ್ತಿನ ಉಭಯ ಸದನಗಳ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು;

5. ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಸಾಲ.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದಂಥ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಗದು ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಗದು ಬಟವಾಡೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಆದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯನ್ನು ಭರಿಸಲು ಮುಂಗಡಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಯಾವುದೇ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಗದು ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನಗದು ಬಟವಾಡೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕು ನೀಡಿದ ಯಾವುದೇ ಮುಂಗಡಗಳನ್ನು, ಭಾರತ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಧಿನಿಯಮ, 1934 (1934ರ 2)ರ 17ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (5)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಮರುಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕು, 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಪರಂತುಕದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವ ಕಾರಣದ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಕಾರಣಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಿ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳ ಪ್ರೇಮರಿ ಇಶ್ವರ್ಯಗಳಿಗೆ ಚಂದಾದಾರ ಆಗಬಹುದು.

(4) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಿ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಯಿಂದ (ಸೆಕೆಂಡರಿ) ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಅಥವಾ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ

ತಾನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಪರಸ್ಪರ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ, ತನ್ನ ಬಳಿ ಇರುವ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಿ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಇತರ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

6. ವಿಶ್ರೀಯ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಗೆ ಕ್ರಮಗಳು.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತದ್ವಿಷಯಿಂದ ತನ್ನ ವಿಶ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಇರುವುದನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಣಕಾಸು ವಿವರಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅನುದಾನಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಗೌಪ್ಯತೆ ಇರುವಂತೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಉಪಬಂಧದ ಸಾಮಾನ್ಯಾನ್ಯಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ವಾರ್ಷಿಕ ಹಣಕಾಸು ವಿವರಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅನುದಾನಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

7. ಪಾಲನೆಗಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳು.- (1) ಹಣಕಾಸು ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಪ್ರಭಾರ ಹೊಂದಿರುವ ಸಚಿವರು ಅಥವ ವಾರ್ಷಿಕ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಯವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪರಾಮರ್ಶಗಳ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ತಿನ ಉಭಯ ಸದನಗಳ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು:

(ಇ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಮಾಸಿಕ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದ ಯಾವುದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಪಡಿಸಿರುವ ಮಟ್ಟಗಳಿಗಂತಲೂ ರಾಜಸ್ವದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆ ಆಗಿರುವುದು ಅಥವಾ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಳಿಗೆ ಆಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಾಗಲೇಲ್ಲ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜಸ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅಥವಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು (ಅಂಥ ಮೊತ್ತಗಳನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಯಾವುದೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಭಾರತದ ಸಂಚಿತ ನಿರ್ಧಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಅದರ ಪ್ರೇಕ್ಷಿಯಿಂದ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ವಿನಿಯೋಗಿಸಲು ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಲಾದ ಮೊತ್ತಗಳನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ) ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಈ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿರುವುದು ಯಾವುದೂ, ಸಂವಿಧಾನದ 112ನೇ ಅನುಜ್ಞೇದದ (3)ನೇ ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಭಾರತದ ಸಂಚಿತ ನಿರ್ಧಿಗೆ ಖಿಚುಹಾಕಿದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಒಪ್ಪಂದ ಅಥವಾ ಕರಾರಿನ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಮುಂದೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವಂಥ ಅಥವಾ ಕಡಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವಂಥ ಇತರ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(3) (ಎ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಉಪಬಂಧಿಸಿರುವುದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ತಿನ ಅನುಮೋದನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(ಬಿ) ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವಲ್ಲಿ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ಹಣಕಾಸು ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿರುವ ಸಚಿವರು,-

(ಿ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲಿನ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು;

(ii) ಅಂಥ ಬದಲಾವಣೆಯು ಗಣನೀಯವಾದುದೇ ಮತ್ತು ಅದು ಆಯವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಾಸ್ತವಿಕ ಅಥವಾ ಸಂಭವನೀಯ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವುದೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತು

(iii) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು

- ಏವರಿಸಿ ಸಂಸ್ತಿನ ಉಭಯ ಸದನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

೭೯. ಮನರವಲೋಕನ ವರದಿಗಳ ಮಂಡನೆ.- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಪಾಲನೆ ಆಗಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ, ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿರುವಂತೆ, ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮನರವಲೋಕನ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಭಾರತದ ನಿಯಂತ್ರಕ-ಹಾಗೂ-ಮಹಾಲೆಕ್ಕೆಪರಿಶೋಧಕರಿಗೆ ವಹಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಮನರವಲೋಕನ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ತಿನ ಉಭಯ ಸದನಗಳ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

೮. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ಏಷಿಷಣವಾಗಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯನ್ಯಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಏಷಿಷಣಗಳಿಗಾಗಿ ಅಂಥ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ೪ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕಾದ ವಾರ್ಷಿಕ ಗುರಿಗಳು;

(ಬಿ) ೩ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಬೇಕಾದ ವಿಶ್ರೀಯ ಸೂಚಕಗಳು;

(ಬಿಬಿ) ೩ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (೬೬) ಉಪಪ್ರಕರಣದ (೬) ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮೂರ್ಖಭಾವನೆಗಳ ಮತ್ತು ಅಪಾಯಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿವರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವೆಚ್ಚದ ಸೂಚಕಗಳು;

(ಸಿ) ೩ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (೭)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಮೃದ್ಯಮಾವಧಿ ವಿಶ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿ, ವಿಶ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿ, ಮೃದ್ಯಮಾವಧಿ ವೆಚ್ಚದ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟು ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ-ಅಧಿಕ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟು ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿಯ ನಮೂನೆಗಳು;

(ಡಿ) ೬ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (೨)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ನಮೂನೆ;

(ಡಿಬಿ) ೭ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (೨)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜಸ್ವದಲ್ಲಾಗುವ ಕೊರತೆಯ ಅಥವಾ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಾಗುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯ ಮಟ್ಟ;

(ಇ) ನಿಯಮಿಸಬೇಕಾದ ಅಥವಾ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ವಿಷಯ.

೯. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೋಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಇಡುವುದು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೋಂದು ನಿಯಮವನ್ನು, ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ, ಸಂಸ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೋಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ, ಅದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಒಂದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುವ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಬಹುದಾದ ಒಟ್ಟು ಮೂರು ದಿವಸಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುವ ಅಧಿವೇಶನಗಳ ನಿಕಟೋತ್ತರದ ಅಧಿವೇಶನವು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ಆ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಾಪಾರಣನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಟ್ಟಿದರೆ

ಅಥವಾ ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಆ ತರುವಾಯ ಆ ನಿಯಮವು, ಸಂದರ್ಭನುಸಾರ, ಹಾಗೆ ಮಾರ್ಗಾಚಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಗಾಚಾದ ಅಥವಾ ರಥ್ತಿಯು ಆ ನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದ ಸಿಂಧುಶ್ವರ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

10. ಸದ್ವಾಪನೆಯಿಂದ ಕೃಗೊಂಡ ಕ್ರಮದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ.— ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಸದ್ವಾಪನೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅಥವಾ ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ದಾವೆಯನ್ನು, ಪ್ರಾಸಿಕ್ಕೂಪನನ್ನು ಅಥವಾ ಇತರ ಕಾನೂನು ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

11. ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಷೇಧ.— ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಕೃಗೊಂಡ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮದ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಣಯದ ಕಾನೂನುಸಮೂತ್ತೆಯನ್ನು ಪ್ರತೀಸುವ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

12. ಇತರ ಕಾನೂನಿಗಳ ಅನ್ವಯ.— ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಭಂಧಗಳು ತತ್ವಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಕಾನೂನಿನ ಉಪಭಂಧಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅವುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲೇಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

13. ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ.— (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಭಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಾಗ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆಯು ಉದ್ಧವಿಸಿದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಆದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಅಂಥ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಕಂಡುಬರಬಹುದಾದ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಭಂಧಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಾಗದಂಥ ಉಪಭಂಧಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳು ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ನಂತರ ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆದೇಶವನ್ನು, ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾದಪ್ಪು ಬೇಗನೆ ಸಂಸ್ತಿನ ಉಭಯ ಸದನಗಳ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ (ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2019

(2019ರ ಸಂಖ್ಯೆ 40)

[೨೫೬ ಡಿಸೆಂಬರ್, 2019.]

ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಶ್ರೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಅಧಿನಿಯಮ.

ಇದು, ಭಾರತ ಗೌರಾಜ್ಯದ ಎಪ್ಪತ್ತನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ತಿನಿಂದ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಅಧಿನಿಯಮಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ವಾ:-

ಅಧ್ಯಾಯ I

ಪ್ರಾರಂಭಿಕ

1. ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಸರು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭ.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು, ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ (ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ಅಧಿನಿಯಮ, 2019 ಎಂದು ಕರೆಯತಕ್ಕದ್ವಾ.

(2) ಇದು, ಇಡೀ ಭಾರತಕ್ಕ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

(3) ಇದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಗೊತ್ತಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ *ದಿನಾಂಕದಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕದ್ವಾ.

2. ಪರಿಭಾಷೆಗಳು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ, ಸಂದರ್ಭವು ಅನ್ಯಥಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು,-

(ಎ) "ಸಮುಚ್ಚಿತ ಸರ್ಕಾರ" ಎಂದರೆ:-

(i) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಆ ಸರ್ಕಾರವು ಮೂರಿಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ಗೌರಿಯಾಗಿ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ;

(ii) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಆ ಸರ್ಕಾರವು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮೂರಿಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ಗೌರಿಯಾಗಿ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ;

(ಬಿ) "ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆ" ಎಂದರೆ:-

(i) ಕೇಂದ್ರ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ಸಾಫ್ಟ್‌ಐಲೆವಾದ ಯಾವುದೇ ನಿಕಾಯ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಒಡತನದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಸಹಾಯಾನುದಾನ ಪಡೆದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಕಂಪನಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 2013 (2013ರ 18)ರ 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾಷಿಸಲಾದಂಥ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಂಪನಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಯೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ; ಅಥವಾ

(ii) ಯಾವುದೇ ಕಂಪನಿ ಅಥವಾ ನಿಗಮಿತ ನಿಕಾಯ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಿಕಾಯ, ಘರ್ಮ, ಸಹಕಾರಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಸೋಸೈಟಿ, ಸಂಘ, ಟ್ರಸ್ಟ್, ಏಜೆನ್ಸಿ, ಸಂಸ್ಥೆ;

* 10ನೇ ಜನವರಿ, 2020ರ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಂಬ್.ಎ.ಎ.೧೩೫(ಇ), ದಿನಾಂಕ 10ನೇ, ಜನವರಿ 2020ರ ಭಾರತ ರಾಜಪತ್ರ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ ಭಾಗ-II, ಪ್ರಕರಣ 2(ii) ಅನ್ನ ನೋಡಿ.

(ಸಿ) “ಕಟುಂಬ” ಎಂದರೆ, ರಕ್ತಸಂಬಂಧದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ವಿವಾಹದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಕಾನೂನಿನ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ದತ್ತಕ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಜನರ ಗುಂಪು;

(ಡಿ) “ಸಮೃಜ್ಞತ ಶಿಕ್ಷಣ (inclusive education)” ಎಂದರೆ, ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಾರತಮ್ಯ, ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ, ಶೋಷನೆ ಅಥವಾ ಬೆದರಿಕೆಯ ಭಯವಿಲ್ಲದ ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಲಿಯುವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕಾ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಮೂರ್ಸಲು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಬೋಧನಾ ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾ ಪದ್ಧತಿ;

(ಇ) “ಸಂಸ್ಥೆ” ಎಂದರೆ, ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಸತಿ, ಪಾಲನೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ತರಬೇತಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಇರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆ;

(ಎಫ್) “ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ” ಎಂದರೆ, ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ನಗರಪಾಲಿಕಾ ಸೇವೆಗಳು ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತತ್ವಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ನಗರಪಾಲಿಕೆ ಅಥವಾ ಪೌರಸಚ್ಚೆ ಅಥವಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳೀಯ ನಿಕಾಯ;

(ಜಿ) “ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಷತ್ತು” ಎಂದರೆ, 16ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪರಿಷತ್ತು;

(ಎಚ್) “ಅಧಿಸೂಚನೆ” ಎಂದರೆ, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾದ ಅಧಿಸೂಚನೆ;

(ಇ) “ಅಂತರ್ರೀಂಗ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನಿಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿ” ಎಂದರೆ, ಜನನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಅಥವಾ ಅವಳ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಲ್ಯಂಗಿಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣ, ಬಾಹ್ಯ ಜನನಾಂಗ, ಗಂಡು ಅಥವಾ ಹೆಣ್ಣಿನ ದೇಹದ ಪ್ರಮಾಣಕ ಮಾನಕದಿಂದ ಬರುವ ವರ್ಣತಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಹಾರ್ಮೋನಾಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಗೋಚರಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ;

(ಜೆ) “ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು” ಎಂದರೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಸಮುಚ್ಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು; ಮತ್ತು

(ಕೆ) “ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ (ಲಿಂಗತ್ವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ) ವ್ಯಕ್ತಿ” ಎಂದರೆ, ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಲಿಂಗವು ಆತನ ಜನನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಿರುವ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ಮರುಷನನ್ನು ಅಥವಾ ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು (ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಲಿಂಗ ಪುನರ್ನಿರ್ಧರಣೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಅಥವಾ ಹಾರ್ಮೋನ್ ಡರ್ಫಿಟಿಗೆ ಅಥವಾ ಲೆಸರ್ ಡರ್ಫಿಟಿಗೆ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಇತರ ಡರ್ಫಿಟಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲಿದರಲ್ಲಿ), ಅಂತರ್ರೀಂಗ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಲಿಂಗಕಾಮಿ ಮತ್ತು ಕಿನ್ನರ್, ಹಿಜ್ರಾ, ಅರವಾಣಿ ಮತ್ತು ಜೋಗ್ರಾ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಮಾಜೀ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುರುತಂಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಳುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ II

ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ನಿರ್ವಹಣೆ

3. ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ನಿರ್ವಹಣೆ.- ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯು, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದ ಮೇಲೆ ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಎಂದರೆ:-

- (ಎ) ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಮುಂದುವರಿಸದೆ ಇರುವುದು ಅಥವಾ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಚಿತವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು;
- (ಬಿ) ಉದ್ಯೋಗ ಅಥವಾ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅನುಚಿತವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು;
- (ಸಿ) ಉದ್ಯೋಗ ಅಥವಾ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವುದು;
- (ಡಿ) ಆರೋಗ್ಯಪಾಲನಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಮುಂದುವರಿಸದೆ ಇರುವುದು ಅಥವಾ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಚಿತವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು;
- (ಇ) ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಬಳಕೆಗೆ ಸಮರ್ಪಿತವಾದ ಅಥವಾ ರೂಢಿಗತವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಯಾವುದೇ ಸರಹುಗಳು, ವಸತಿ, ಸೇವೆ, ಸೌಲಭ್ಯ, ಪ್ರಯೋಜನ, ವಿಶೇಷ ಹಕ್ಕು ಅಥವಾ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅನುಭೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಮುಂದುವರಿಸದೆ ಇರುವುದು ಅಥವಾ ಅನುಚಿತವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು;
- (ಎಫ್) ಚಲನವಲನ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಮುಂದುವರಿಸದೆ ಇರುವುದು ಅಥವಾ ಅನುಚಿತವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು;
- (ಜಿ) ವಾಸಿಸುವ, ಖರೀದಿಸುವ, ಬಾಡಿಗೆ ಪಡೆಯುವ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಧಾ ಯಾವುದೇ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಮುಂದುವರಿಸದೆ ಇರುವುದು ಅಥವಾ ಅನುಚಿತವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು;
- (ಎಚ್) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ಪದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಮುಂದುವರಿಸದೆ ಇರುವುದು ಅಥವಾ ಅನುಚಿತವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು; ಮತ್ತು
- (ಒ) ಶೈಕ್ಷಿಕ ವೃತ್ತಿಯ ಪಾಲನೆ ಅಥವಾ ಅಭಿರಕ್ಷೇಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದಾದ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು, ಅದರಿಂದ ಹೊರಹಾಕುವುದು ಅಥವಾ ಅದರಲ್ಲಿ ಅನುಚಿತವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ III

ಶೈಕ್ಷಿಕ ವೃತ್ತಿಗಳ ಗುರುತಿನ ಮಾನ್ಯತೆ

4. ಶೈಕ್ಷಿಕ ವೃತ್ತಿಯ ಗುರುತಿನ ಮಾನ್ಯತೆ.- (1) ಶೈಕ್ಷಿಕ ವೃತ್ತಿಯ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಶೈಕ್ಷಿಕ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಮೇರೆಗೆ ಶೈಕ್ಷಿಕ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ವೃತ್ತಿಯು ಸ್ವಯಂ-ಗ್ರಹಿತ ಲಿಂಗದ ಗುರುತಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.
5. ಗುರುತಿನ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿ.- ಶೈಕ್ಷಿಕ ವೃತ್ತಿಯ, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳೊಂದಿಗೆ ಶೈಕ್ಷಿಕ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿನ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾರ್ಚಿಸ್ಟೇಟರಿಗೆ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಅಪ್ಪಾಪ್ತ ವಯಸ್ಸಿನ ಮನುವಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಮನುವಿನ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಅಥವಾ ಮೋಹಕರು ಅಂಥ ಅರ್ಚಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

6. ಗುರುತಿನ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ನೀಡಿಕೆ.- (1) ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ನು ೫ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅರ್ಚಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದ ಅಂಥ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಮತ್ತು ಅಂಥ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಕಾಲದೊಳಗೆ, ಶ್ರೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಲಿಂಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಶ್ರೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಗುರುತಿನ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಶ್ರೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಲಿಂಗವನ್ನು (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕೃತ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(3) (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವು, ಶ್ರೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದು ಆತನ ಗುರುತಿನ ಮಾನ್ಯತೆಯ ರುಜುವಾತಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

7. ಲಿಂಗ ಪರಿವರ್ತನೆ.- (1) ೬ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಿದ ನಂತರ, ಶ್ರೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಗಂಡಾಗಿಯಾಗಲೇ ಅಥವಾ ಹೆಣ್ಣಾಗಿಯಾಗಲೇ ಲಿಂಗ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಯಾವ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದನೋ ಆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಅಧಿಕೃತ ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯು ಹಾಗೆಂದು ನೀಡಿದ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಪರಿಷ್ಕತ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟನಿಗೆ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

(2) ವೈದ್ಯಕೀಯ ಅಧಿಕೃತ ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯು ನೀಡಿದ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಲಗತ್ತಾದ ಅರ್ಚಿಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದ ಸರಿತನಗಳನ್ನು ಮನದಷ್ಟುಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಕಾಲದೊಳಗೆ ಲಿಂಗ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ೬ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಗುರುತಿನ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಅಥವಾ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಪರಿಷ್ಕತ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ತನ್ನ ಜನನ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗುರುತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕೃತ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಕ್ಕಿಳ್ಳವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಅಂಥ ಲಿಂಗ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮತ್ತು (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಪರಿಷ್ಕತ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ನೀಡಿಕೆಯು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಅರ್ಥತೆಗಳಿಗೆ (entitlements) ಬಾಧಕವನ್ನುಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ IV

ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ಷೇಮಾಭಿಪ್ರಾಯ ಕ್ರಮಗಳು

8. ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರದ ಬಾಧ್ಯತೆ.- (1) ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ಶ್ರೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವರ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ಶ್ರೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಆ ಸರ್ಕಾರವು ರೂಪಿಸಿದ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸಲು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ಶ್ರೀಯಲಿಂಗಿ ಸಂವೇದಿಯಾದ, ಕಳಂಕ ರಹಿತವಾದ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯ ರಹಿತವಾದ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ಶ್ರೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮೂರ್ಕೆಸಲು ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಮನವಸಕ್ತಿಗಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಮನರಂಜನಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಮೋಳ್ಳಪುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ V

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮತ್ತು ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಾಧ್ಯತೆ

9. ನಿಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡಿರುವುದು.— ನೇಮಕಾತಿ, ಪದನ್ಮೂಲಿತ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದೆ, ನಿಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಶ್ರೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

10. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳು.— ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಭಂಗಗಳ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಂಥ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

11. ಕುಂದುಕೊರತೆ ನಿವಾರಣಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ.— ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಭಂಗಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದೂರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ದೂರು ಸ್ವೀಕಾರ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

12. ವಾಸಿಸುವ ಹಕ್ಕು.— (1) ಯಾವುದೇ ಮನುವನ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಕ್ರಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶದ ಮೇಲೆ ಹೊರತು, ಆ ಮನುವ ಶ್ರೀಯಲಿಂಗಿಯಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಣಿಕ ಮೇಲೆ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ನಿಕಟ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಆ ಮನುವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶ್ರೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು,—

(ಎ) ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಅಥವಾ ನಿಕಟ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ನೆಲೆಸಿರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು;

(ಬಿ) ಅಂಥ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಅಥವಾ ಅದರ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಿಂದ ಹೊರಗಿಡಿರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು; ಮತ್ತು

(ಸಿ) ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು

— ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಯಾರೇ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಅಥವಾ ಆತನ ನಿಕಟ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯನು, ಶೃಂತಿಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದರೆ, ಸಕ್ಕರೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮನವರಸತಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಇರಿಸುವಂತೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VI

ಶೃಂತಿಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ

13. ಶೃಂತಿಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಮೀಕ್ಷಿತ (inclusive) ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಾಧ್ಯತೆ.- ಸಮುಚ್ಚಿತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಧನಸಹಾಯ ಅಥವಾ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯು, ಇತರರಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಶೃಂತಿಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಮೀಕ್ಷಿತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಗಳು, ಮನರಂಜನೆ ಮತ್ತು ವಿರಾಮದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

14. ವ್ಯಕ್ತಿ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವ-ಲಾಂಡ್‌ರೋಗ್.- ಸಮುಚ್ಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ವ್ಯಕ್ತಿ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವ-ಲಾಂಡ್‌ರೋಗ್‌ವೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಶೃಂತಿಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

15. ಆರೋಗ್ಯಪಾಲನಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು.- ಸಮುಚ್ಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ಶೃಂತಿಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಸ್ಥೆಯು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೊರಡಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸೆರೋ-ಕಣ್ಣಾವಲು ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹ್ಯಾಮನ್ ಇಮ್ಯೂನೋಡಿಫಿಷಿಯನ್ ವೇರನ್ ಸೆರೋ-ಕಣ್ಣಾವಲು ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸಾಫಿಸುವುದು;

(ಬಿ) ಲಿಂಗ ಪುನರ್-ನಿರ್ಧರಣಾ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ (sex reassignment surgery) ಮತ್ತು ಹಾಮೋಎನ್ ಥರೆಪಿಯೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪಾಲನಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು;

(ಸಿ) ಲಿಂಗ ಪುನರ್-ನಿರ್ಧರಣಾ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ಹಾಮೋಎನ್ ಥರೆಪಿ ಮಾಡುವ ಮುಂಚೆ ಮತ್ತು ನಂತರ ಸಮಾಲೋಚಿಸುವುದು;

(ಡಿ) ಶೃಂತಿಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಶ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂಖದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಲಿಂಗ ಪುನರ್-ನಿರ್ಧರಣಾ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆರೋಗ್ಯ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ಹೊರತೆರುವುದು;

(ಇ) ಶೃಂತಿಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ವೈದ್ಯರಿಗಾಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪತ್ರಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಪುನರವಲೋಕಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಎಫ್) ಶೃಂತಿಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಆಸ್ತ್ರತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಆರೋಗ್ಯ ಪಾಲನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು;

(ಜಿ) ಶೃಂತಿಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಲಿಂಗ ಪುನರ್-ನಿರ್ಧರಣಾ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಹಾಮೋಎನ್ ಥರೆಪಿ, ಲೇಸರ್ ಥರೆಪಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ವಿಮಾರಕ್ಷಣೆಯ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VII

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪರಿಷತ್ತು

16. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪರಿಷತ್ತು.— (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರದರ್ಶನಾದ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಜಲಾಯಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೇರವೇರಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಈ ಕೆಳಕಂಡವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:—

(ಎ) ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವರು – ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಬಿ) ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು – ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಸಿ) ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ – ಸದಸ್ಯರು, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಡಿ) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ದರ್ಜೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರದ ಆಯೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ, ಗೃಹ ವ್ಯವಹಾರಗಳು, ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ವ್ಯವಹಾರಗಳು, ಅಲ್ಲಾಸಂಖ್ಯಾತ ವ್ಯವಹಾರಗಳು, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಮಂತ್ರಾಲಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ವ್ಯವಹಾರಗಳು, ಹಿಂಜಣಿ ಮತ್ತು ಹಿಂಜಣಿದಾರರ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾರತ ಪರಿವರ್ತನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (NITI) ಆಯೋಗದ ತಲಾ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿ – ಸದಸ್ಯರು, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಇ) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ದರ್ಜೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರದ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ಆಯೋಗದಿಂದ ತಲಾ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿ – ಸದಸ್ಯರು, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಎಫ್) ಸರದಿಯ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗೊಂಡ ಉತ್ತರ, ದಕ್ಷಿಣ, ಮೂರ್ಚಣ, ಪಶ್ಚಿಮ ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತ ವಲಯಗಳಿಂದ ತಲಾ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿ – ಸದಸ್ಯರು, ಪದನಿಮಿತ್ತ;

(ಜಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಸರದಿಯ ಮೂಲಕ ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ಸಮಾಧಾಯದ ಐವರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗೊಂಡ ಉತ್ತರ, ದಕ್ಷಿಣ, ಮೂರ್ಚಣ, ಪಶ್ಚಿಮ ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತ ವಲಯಗಳಿಂದ ತಲಾ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿ – ಸದಸ್ಯರು;

(ಎಚ್) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗೊಂಡ ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಐವರು ತಜ್ಜರು, ಸದಸ್ಯರು; ಮತ್ತು

(ಇ) ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ – ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಪದನಿಮಿತ್ತ.

(೩) ಪದನಿಮಿತ್ತ ಸದಸ್ಯನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯನು ತಾನು ನಾಮನಿದೇಶಿತನಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಪದಧಾರಣ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

17. ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.— ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಈ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:—

(ಎ) ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಶಾಸನ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಪರಿಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು;

(ಬಿ) ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮೇಲ್ಮೈಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು;

(ಸಿ) ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಿಜಲಾಖೆಗಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಪರ್ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯಚಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಮನರವಲೋಕಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗೊಳಿಸುವುದು;

(ಡಿ) ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ನಿರಾರಿಸುವುದು; ಮತ್ತು

(ಇ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VIII

ಅಪರಾಧಗಳು ಮತ್ತು ದಂಡನೆಗಳು

18. ಅಪರಾಧಗಳು ಮತ್ತು ದಂಡನೆಗಳು.— ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು,—

(ಎ) ಸರ್ಕಾರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ ವಿಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಕಡ್ಡಾಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಬಲವಂತದ ಅಥವಾ ಜೀತಗಾರಿಕೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ಮಸಲಾಯಿಸಿದರೆ;

(ಬಿ) ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿನ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿರುವ ಅಥವಾ ಅವರು ಬಳಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಂಟು ಮಾಡಿದರೆ;

(ಸಿ) ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕುಟುಂಬವನ್ನು, ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಅಥವಾ ಇತರ ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತೊರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಲವಂತಪಡಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ತೊರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದರೆ; ಮತ್ತು

(ಡಿ) ತೃತೀಯಲಿಂಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನ, ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಕೇಮಕ್ಕೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ದೃಷ್ಟಿಕವಾಗಿ ಹಾನಿಯಂಟು ಮಾಡಿದರೆ ಅಥವಾ ಕ್ಷತಿಯಂಟು ಮಾಡಿದರೆ ಅಥವಾ ಅಪಾಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರೆ ಅಥವಾ ದೃಷ್ಟಿಕ ದುರುಪಯೋಗ, ಲೈಂಗಿಕ ದುರುಪಯೋಗ, ಮೌಖಿಕ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ದುರುಪಯೋಗ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ದುರುಪಯೋಗವಾಗುವಂಥ ಯಾವುದೇ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ

— ಅವನು ಆರು ತಿಂಗಳುಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಿರದೆ ಆದರೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಅವಧಿಯ ಕಾರಣಸದಿಂದ ಮತ್ತು ಜುಲೈನೇಯಿಂದ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ IX

ಸಂಕೀರ್ಣ

19. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುದಾನಗಳು.- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಸತ್ತು ಕಾನೂನು ಮೂಲಕ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯುಕ್ತ ಧನವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದಾದಂಥ ಮೊತ್ತವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

20. ಅಧಿನಿಯಮವು ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಕರಿಸದಿರುವುದು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಭಂಧಗಳು ತತ್ವಾಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

21. ಸದ್ವಾವನೆಯಿಂದ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮದ ರಕ್ಖಣೆ.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಭಂಧಗಳ ಮತ್ತು ಆದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ಸದ್ವಾವನೆಯಿಂದ ಕೈಗೊಂಡ ಅಥವಾ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಮುಚ್ಚಿತ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ದಾವ, ಪ್ರಾಸಿಕ್ಕೂಝನ್ ಅಥವಾ ಇತರ ಕಾನೂನು ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

22. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಮುಚ್ಚಿತ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ.- (1) ಸಮುಚ್ಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಮೂವರ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಷರ್ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಭಂಧಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಅಂಥ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿ ಉಪಭಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) 5ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕ ಅರ್ಜಿಯ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ರೀತಿ;

(ಬಿ) 6ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನೀಡಬೇಕಾದ ಗುರುತಿನ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ, ನಮೂನೆ, ರೀತಿ ಮತ್ತು ಅವಧಿ;

(ಸಿ) 7ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕ ಅರ್ಜಿಯ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ರೀತಿ;

(ಡಿ) 7ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಪರಿಷ್ಠಿತ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ನಮೂನೆ, ಅವಧಿ ಮತ್ತು ರೀತಿ;

(ಇ) 8ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಾದ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ರಮಗಳು;

(ಎಫ್) 10ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು;

(ಜಿ) 17ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (ಇ) ವಿಂಡದ ಮೇರೆಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಇತರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು; ಮತ್ತು

(ಎಚ್) ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಅಥವಾ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ವಿಷಯ.

(3) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಮೇರೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು, ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ, ಸಂಸತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ, ಅದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಒಂದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುವ ಎರಡೂ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಬಹುದಾದ ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತು ದಿವಸಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಥವಾ ಒಂದಾದ

ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುವ ಅಧಿವೇಶನಗಳ ನಿಕಟೋತ್ತರ ಅಧಿವೇಶನದ ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಾಪಾಠನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಟ್ಟಿದರೆ ಅಥವಾ ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ರಚಿಸಕೂಡದೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಟ್ಟಿದರೆ, ಆ ನಿಯಮವು ಆ ತರುವಾಯ ಸಂದರ್ಭನುಸಾರ ಹಾಗೆ ಮಾಪಾಠಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಆದಗ್ತ್ಯ, ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಮಾಪಾಠಾ ಅಥವಾ ರದ್ದತಿಯ ಆ ನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದ ಸಿಂಧುತ್ವಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವನ್ನೂಣಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(4) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು, ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ, ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಲವು ಎರಡೂ ಸದನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಅಥವಾ ಅಂಥ ವಿಧಾನಮಂಡಲವು ಒಂದೇ ಸದನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಲ್ಲಿ ಆ ಸದನದ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

23. ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಾರಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ.— (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಭಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ, ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಾರಿಸಲು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಅಥವಾ ವಿಹಿತವೆಂದು ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಭಂಧಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಾಗಿರದಂಥ ಉಪಭಂಧಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯ ಮುಕ್ತಾಯದ ತರುವಾಯ, ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆದೇಶವನ್ನು, ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಸಂಸ್ತಿನ ಎರಡು ಸದನಗಳ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಮಾಹಿತಿದಾರರ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2014

(2014ರ ಸಂಖ್ಯೆ 17)

[೨೫೫ ಮೇ, 2014.]

ಯಾರೇ ಲೋಕ ನೌಕರನ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ಬ್ರಹ್ಮಾಜಾರದ ಆರೋಪವನ್ನು ಅಥವಾ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಅಥವಾ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಅಥವಾ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಅಥವಾ ಅಂಥ ದೂರು ನೀಡಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಲಿಪತ್ರ ಮಾಡುವುದರ ವಿರುದ್ಧ ಸಾಕಷ್ಟು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು, ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಾಫಿಸುವ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾದ ವಿಷಯಗಳಾಗಿ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಅಧಿನಿಯಮ.

ಇದು, ಭಾರತ ಗೂರ್ಜಾದ ಅರವತ್ತೇಢನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾಪಿತ ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಅಧಿನಿಯಮುತ್ತಿರುತ್ತದ್ದು:-

ಅಧ್ಯಾಯ I

ಪ್ರಾರಂಭಿಕ

1. ಚಿಕ್ಕ ಹಂಸರು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭ.- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಹಿತಿದಾರರ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 2014 ಎಂದು ಕರೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಇದು, ಇಡೀ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

(3) ಇದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದಂತಹ ದಿನಾಂಕದಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉಪಬಂಧಗಳಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಿನಾಂಕಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಉಪಬಂಧದಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಆ ಉಪಬಂಧ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖವೆಂದು ಅಧ್ಯ್ಯಾಸತಕ್ಕದ್ದು.

2. ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ತಂಡಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಬಿರುವುದು.- ವಿಶೇಷ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ತಂಡ ಅಧಿನಿಯಮ, 1988 (1988ರ 34)ರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ವಿಶೇಷ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ತಂಡವಾಗಿರುವ ಒಕ್ಕೂಟದ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಿಗೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳು ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

3. ಪರಿಭಾಷೆಗಳು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ, ಸಂದರ್ಭವು ಅನ್ವಯಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು,-

(ಎ) "ಕೇಂದ್ರ ಜಾಗೃತ ಆಯೋಗ" ಎಂದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಜಾಗೃತ ಆಯೋಗ ಅಧಿನಿಯಮ, 2003 (2003ರ 45)ರ 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ಆಯೋಗ;

(ಬಿ) "ಸಕ್ರಿಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ" ಎಂದರೆ:-

(i) ಒಕ್ಕೂಟ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಥಾನಮಂತ್ರಿ;

(ii) ಸಂಸತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಸಚಿವರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಅಂಥ ಸದಸ್ಯನು ರಾಜ್ಯಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದರೆ ರಾಜ್ಯಸಭೆಯ ಸಭಾಪತಿ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಸದಸ್ಯನು ಲೋಕಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದರೆ ಲೋಕಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು;

(iii) ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಒಕ್ಕೂಟ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೇತ್ತದ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಸದಸ್ಯನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಒಕ್ಕೂಟ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೇತ್ತದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ;

(iv) ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಒಕ್ಕೂಟ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೇತ್ತದ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಥವಾ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಸಚಿವರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಅಂಥ ಸದಸ್ಯ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದರೆ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಭಾಪತಿ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಸದಸ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದರೆ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು;

(v) (ಎ) ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣಯ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು, ತಾನಾಗಿಯೇ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಿಕಾಯದ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಆಗಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕಾನೂನು ಮೂಲಕ ಅಧಿಕೃತಗೊಂಡ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಯಾರೇ ನ್ಯಾಯಾಧೀಕನಿಗೆ (ಸರ್ವೋಽಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಕನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ; ಅಥವಾ

(ಬಿ) ಅಂಥ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ ಸಮಾಪಕನನ್ನು, ಸ್ವೀಕರಣನನ್ನು ಅಥವಾ ಆಯುಕ್ತನನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ ಅಧಿಕೃತಗೊಂಡ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ; ಅಥವಾ

(ಸಿ) ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅಥವಾ ಸ್ಕ್ವೇರ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಯಾವ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರನಿಗೆ ಅಥವಾ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಯಾವ ವ್ಯಾಜಕ ಅಥವಾ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ವರದಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಯಾರೇ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರ ಅಥವಾ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ

- ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ;

(vi) (ಎ) ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಸಂಸತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ೩೩ನೇ ಅನುಜ್ಞೆದದ (ಎ) ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ (ಬಿ) ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ (ಸಿ) ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ (ಡಿ) ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಸದಸ್ಯರು ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಿ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಫೇಜುಗಳು ಅಥವಾ ದಲ್ಲಾಳಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ರಮಧನ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಕೇಂದ್ರ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಮೇರೆಗೆ ಸಾಫ್ಟೀಸಿದ ಸೋಸೈಟಿ ಅಥವಾ ಸ್ಫೋರ್ಟ್ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ನಿಗಮ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಅನುದಾನ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ನಿಕಾಯ ಅಥವಾ ಕಂಪನಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೯೫೬ (೧೯೫೬ರ ೧)ರ ೬೧೭ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾಷಿಸಿದಂತೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಒಡೆತನದ ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಂಪನಿಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಅದರಿಂದ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ; ಅಥವಾ

(ಬಿ) ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಲಕ್ಕೆ ನಡೆಯುವ ಚುನಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು, ಪ್ರಕಟಿಸಲು, ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಥವಾ ಪರಿಷ್ಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಅಥವಾ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅಥವಾ ಚುನಾವಣೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವನ ಪದದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಪದವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ; ಅಥವಾ

(ಃ) ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಿ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವನ ಪದದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಪದವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ (ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥಿನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ; ಅಥವಾ

(ಇ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ಸಾಫ್ಟ್‌ಪಿಲ್ಟಾದ ಯಾವುದೇ ನಿಗಮದಿಂದ ಅಥವಾ ಕಂಪನಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1956 (1956ರ 1)ರ 617ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾಷಿಸಿದಂತೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಒಡೆತನ ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿರುವ ಅಥವಾ ಅನುದಾನ ಪಡೆದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ನಿಕಾಯ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಂಪನಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಕ್ಷಮಿ, ಕ್ಯಾರಿಕೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಅಥವಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ನೋಂದಾಯಿತ ಸಹಕಾರ-ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಪದಾರ್ಥಿಕಾರಿಯಾಗಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ; ಅಥವಾ

(ಒ) ಯಾವುದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುವ, ಯಾವುದೇ ಕೇಂದ್ರ ಸೇವಾ ಆಯೋಗ ಅಥವಾ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಸದಸ್ಯ ಅಥವಾ ನೋಕರನಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಆಯೋಗ ಅಥವಾ ಮಂಡಳಿಯ ಪರವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಆಯ್ದು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಥ ಆಯೋಗ ಅಥವಾ ಮಂಡಳಿಯು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಆಯ್ದು ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ; ಅಥವಾ

(ಎಫ್) ಕೇಂದ್ರ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಸಾಫ್ಟ್‌ಪಿಲ್ಟಿದ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಫ್ಟ್‌ಪಿಲ್ಟ ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಅಥವಾ ಧನಸಹಾಯ ನೀಡುವ ಯಾವುದೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ಪದನಾಮದಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುವ ಯಾವುದೇ ಆಡಳಿತ ನಿಕಾಯದ ಸದಸ್ಯ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಸಹ-ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ೧೧ರ್, ಉಪನ್ಯಾಸಕ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾರೇ ಶಿಕ್ಷಕ ಅಥವಾ ನೋಕರನಾಗಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅಥವಾ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಂಥ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಅಥವಾ ಅಂಥ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದೋ ಆ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ; ಅಥವಾ

(ಜಿ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಥವಾ ಇತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅಥವಾ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಫ್ಟ್‌ಪಿಲ್ಟಿರುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಥವಾ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪದಾರ್ಥಿಕಾರಿಯಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ನೋಕರನಾಗಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ

- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಸೂಚನೆ ಮೂಲಕ, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಕೇಂದ್ರ ಜಾಗ್ತಿಕ ಆಯೋಗ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ;

(vii) (ಎ) ರಾಜ್ಯದ ಸಚಿವರು, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಅದರಿಂದ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಿ ಕರ್ತವ್ಯದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಖೀಜುಗಳ ಅಥವಾ ದಲ್ಲಾಳಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ರಮಧನ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಮೇರೆಗೆ ಸಾಫ್ಟ್‌ಪಿಲ್ಟ ಸೊಸ್ಯೆಟಿ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ನಿಗಮದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಅಥವಾ ಅನುದಾನ ಪಡೆದ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ನಿಕಾಯದ ಅಥವಾ ಕಂಪನಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1956 (1956ರ 1)ರ 617ನೇ

ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾಷಿಸಿರುವಂತೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಣಾದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಂಪನಿಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಅದರಿಂದ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಯಾರೇ ವೈಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ; ಅಥವಾ

(ಬಿ) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಪೌರಸಭೆ ಅಥವಾ ಪಂಚಾಯತೀಗಳು ಅಥವಾ ಇತರ ಸ್ಥಳೀಯ ನಿಕಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು, ಪ್ರಕಟಿಸಲು, ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಥವಾ ಪರಿಷ್ಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಅಥವಾ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅಥವಾ ಆ ಚುನಾವಣೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಯಾರೇ ವೈಕೆಯನ್ನು ಅವನ ಪದದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿದೆಯೋ ಆ ಪದವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿರುವ ವೈಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ; ಅಥವಾ

(ಸಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಿ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಯಾರೇ ವೈಕೆಯನ್ನು ಅವನ ಪದದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಪದವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿರುವ ವೈಕೆ (ರಾಜ್ಯದ ಸಚಿವರು ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಅಥವಾ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ; ಅಥವಾ

(ಡಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ಸಾಫ್ಟೀಪ್ಲಾಟ ಯಾವುದೇ ನಿಗಮದಿಂದ ಅಥವಾ ಕಂಪನಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1956 (1956ರ 1)ರ 617ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾಷಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಒಡೆತನ ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಹೊಂದಿರುವ ಅಥವಾ ಅನುದಾನ ಪಡೆದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ನಿಕಾಯ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಂಪನಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರಪು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಕೈಗಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಅಥವಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ನೋಂದಾಯಿತ ಸಹಕಾರಿ-ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಪದಾರ್ಥಿಕಾರಿಯಾಗಿರುವ ಯಾರೇ ವೈಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ; ಅಥವಾ

(ಇ) ಯಾವುದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುವ, ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯ ಸೇವಾ ಆಯೋಗ ಅಥವಾ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಸದಸ್ಯ ಅಥವಾ ನೋಕರನಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಆಯೋಗ ಅಥವಾ ಮಂಡಳಿಯ ಪರವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಆಯ್ದು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಥ ಆಯೋಗ ಅಥವಾ ಮಂಡಳಿಯ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಆಯ್ದು ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರುವ ಯಾರೇ ವೈಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ; ಅಥವಾ

(ಎಫ್) ಪ್ರಾಂತೀಯ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಸಾಫ್ಟೀಪ್ಲಾಟ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಫ್ಟೀಸುವ ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಅಥವಾ ಧನಸಹಾಯ ನೀಡುವ ಯಾವುದೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುವ ಯಾವುದೇ ಆಡಳಿತ ನಿಕಾಯದ ಸದಸ್ಯ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಸಹ-ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ರೀಡರ್, ಉಪನ್ಯಾಸಕ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾರೇ ಶಿಕ್ಷಕ ಅಥವಾ ನೋಕರನಾಗಿರುವ ಯಾರೇ ವೈಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಅಂಥ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಅಥವಾ ಅಂಥ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಯಾವ ವೈಕೆಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದೋ ಆ ಯಾರೇ ವೈಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ; ಅಥವಾ

(ಬೆ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಥವಾ ಇತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅಥವಾ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ವ್ಯಾಜಾನಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಥವಾ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪದಾರ್ಥಕಾರಿಯಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ನೌಕರನಾಗಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ

- ರಾಜ್ಯ ಜಾಗೃತಿ ಆಯೋಗ ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅದು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ;

(viii) ಸಂವಿಧಾನದ 33ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದದ (ಎ) ಖಂಡ ಅಥವಾ (ಬಿ) ಖಂಡ ಅಥವಾ (ಸಿ) ಖಂಡ ಅಥವಾ (ಡಿ) ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಸದಸ್ಯರು ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಆ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು;

(ಸಿ) "ದೂರುದಾರ" ಎಂದರೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಒಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ದೂರನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ;

(ಡಿ) "ಒಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೂರ" ಎಂದರೆ:-

(i) ಭೂಪ್ರಾಜಾರ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಅಧಿನಿಯಮ, 1988 (1988ರ 49)ರ ಮೇರೆಗೆ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ;

(ii) ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ ಅಧಿಕಾರದ ದುರ್ಬಳಕೆ ಅಥವಾ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ ವಿವೇಚನಾಧಿಕಾರದ ದುರ್ಬಳಕೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಿರೂಪಿಸಬಹುದಾದ ನಷ್ಟವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನಿಗೆ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ಮೂರನೇ ಪಕ್ಷಕಾರನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಬಹುದಾದ ಅಕ್ರಮ ಲಾಭವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ;

(iii) ಲೋಕ ನೌಕರನು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ

- ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, ಲೋಕನೌಕರನ ವಿರುದ್ಧ ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇ-ಮೇಲ್ ಅಥವಾ ಇ-ಮೇಲ್ ಸಂದೇಶದ ಮೂಲಕ ನೀಡಿದ ದೂರ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಓತಾಸ್ತಕಿ ಒಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದ್ದು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ;

(ಇ) "ಇ-ಮೇಲ್" ಅಥವಾ "ಇ-ಮೇಲ್ ಸಂದೇಶ" ಎಂದರೆ, ಸಂದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದಾಗಿರುವ ಪತ್ರ, ಚಿತ್ರ, ಶಿರ್ದಿ, ದೃಶ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಯಾವುದೇ ವಿದ್ಯುನ್‌ಾನ ದಾಖಿಲೆಯಲ್ಲಿನ ಲಗತ್ತುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಯಾವುದೇ ಗಣಕಯಂತೆ, ಗಣಕಯಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಗಣಕಯಂತೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಥವಾ ಸಂವಹನ ಸಾಧನದಲ್ಲಿ ಸೃಜಿಸಿದ ಅಥವಾ ಕಳುಹಿಸಿದ ಅಥವಾ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಸಂದೇಶ ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿ;

(ಎಂ) "ಸರ್ಕಾರಿ ಕಂಪನಿ" ಎಂದರೆ, ಕಂಪನಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1956 (1956ರ 1)ರ 617ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಕಂಪನಿ;

(ಬಿ) "ಅಧಿಸೂಚನೆ" ಎಂದರೆ, ಭಾರತ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭನುಸಾರ, ರಾಜ್ಯದ ರಾಜ್ಯಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾದ ಅಧಿಸೂಚನೆ;

(ಬಿ) "ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ" ಎಂದರೆ, ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಬರುವ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ನಿಕಾಯ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆ;

(ಬಿ) "ಲೋಕ ನೌಕರ" ಎಂಬುದು, ಭೂಪ್ರಾಜಾರ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಅಧಿನಿಯಮ, 1988 (1988ರ 49)ರ 2ನೇ ಪ್ರಕರಣದ

(ಬಿ) ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾದ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಕರನ್ನು ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಕರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(ಜಿ) "ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು" ಎಂದರೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ, ಸಂದರ್ಭನುಸಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು;

(ಕೆ) "ವಿನಿಯಮಗಳು" ಎಂದರೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ವಿನಿಯಮಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ II

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆ

4. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯತೆ.— (1) ಸರ್ಕಾರಿ ರಹಸ್ಯಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1923 (1923ರ 19)ರ ಉಪಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಯಾರೇ ಲೋಕ ನೌಕರ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಂದೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಬಹುದು.

(2) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಂದೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ದೂರನ್ನು, ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪರವಾಗಿ, ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮಾಡಿದ ವಿನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಸ್ವೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಸದ್ಭಾವನೆಯಿಂದ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಆತನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡ ಆಪಾದನೆಯು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಂಬಿದ್ದಾನೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿ ಇರುವುದ್ದಿಗೆ ಹೊಂದಿದ್ದು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇ-ಮೇಲ್ ಅಥವಾ ಇ-ಮೇಲ್ ಸಂದರ್ಭದ ಮೂಲಕ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯು ಪೊರ್ಚು ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಮೂರಕ ದಾಖಲೆಗಳು ಅಥವಾ ಇತರ ಭಾಷಿತ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಲಗತ್ತಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ತಾನು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ, ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಅಥವಾ ವಿವರಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

(6) ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯು, ದೂರುದಾರನ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವ ಲೋಕ ನೌಕರನ ಗುರುತನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ದೂರುದಾರನ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನ ಗುರುತು ಸರಿಯಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಅಥವಾ ಸುಳಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದರೆ, ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ III

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆ

5. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.— (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಭಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ,—

(ಎ) ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವವನು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನೇ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಆ ದೂರುದಾರ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನಿಂದ ವಿಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಾಗ ಅಥವಾ ಆತನ ದೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅನ್ವಯಾ ಸ್ವತಃ ದೂರುದಾರನೇ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಚೇರಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಗುರುತನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು ದೂರುದಾರನ ಗುರುತನ್ನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ದೂರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ದೂರುದಾರನ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನ ಗುರುತನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಮೊದಲಿಗೆ, ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತನಿಖೆ ಮಾಡಲು ಯಾವುದೇ ಆಧಾರವಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಕಾಲದೊಳಗೆ ವಿವೇಚನಾಯಿತ್ತ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ವಿವೇಚನಾಯಿತ್ತ ವಿಚಾರಣೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಃ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದ ಆಧಾರದ ಮೇಲಾಗಲೀ, ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯು ತನಿಖೆಯನ್ನು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೆ, ಅದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಕಾಲದೊಳಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂಡಳ ಅಥವಾ ನಿಗಮ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಚೇರಿಯ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿಂದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ವರದಿಯನ್ನು ಕೋರತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಉಪಪ್ರಕರಣ (3)ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ವರದಿಯನ್ನು ಕೋರುವಾಗ, ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ದೂರುದಾರ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನ ಗುರುತನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು ದೂರುದಾರನ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನ ಗುರುತನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸದಂತೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಚೇರಿಯ ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯ ಕುರಿತು ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂಡಳ ಅಥವಾ ನಿಗಮ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಚೇರಿಯ ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿಂದ

ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ವರದಿಯನ್ನು ಕೋರುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ದೂರುದಾರ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನ ಗುರುತನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುವ ಅವಶ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೆ, ಸಕ್ರಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ದೂರುದಾರನ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನ ಪೂರ್ವ ಲಿಖಿತ ಸಮೂತಿ ಪಡೆದು, ಸದರಿ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂಡಳಿ ಅಥವಾ ನಿಗಮ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಚೇರಿಯ ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಿಗೆ ದೂರುದಾರನ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನ ಗುರುತನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಬಹುದು:

ಮತ್ತು ಪರಂತು, ದೂರುದಾರ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನು, ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಒಂದಿಗೆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲು ಒಪ್ಪದೆ ಇದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸಂದರ್ಭನುಸಾರ ದೂರುದಾರ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನು, ಸಕ್ರಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ದೂರಿಗೆ ಮೂರಕವಾದ ಎಲ್ಲಾ ದಸ್ತಾವೇಚೀಯ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಕಚೇರಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನು, ಒಂದಿಗೆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವ ದೂರುದಾರ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನ ಗುರುತನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(6) ಸಕ್ರಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ ನಂತರ,-

(ಎ) ಒಂದಿಗೆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡ ಸಂಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಪಾದನೆಗಳು ಕ್ಷಲ್ಲಕ ಅಥವಾ ಕಿರುಕುಳಿಕಾರಿಯಾಗಿವೆಯೆಂದು; ಅಥವಾ

(ಬಿ) ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾರಣಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು

- ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೆ, ಸಕ್ರಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(7) ಉಪಪ್ರಕರಣ (3)ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಅಥವಾ ವಿವರಣೆಗಳು ಅಥವಾ ವರದಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ, ಸಕ್ರಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅಂಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಅಥವಾ ವಿವರಣೆಗಳು ಅಥವಾ ವರದಿಯು, ಅಧಿಕಾರದ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ ದುರುಪಯೋಗವನ್ನಾಗಲೇ ಅಥವಾ ವಿವೇಚನಾಯಿತ್ವಾದ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ ದುರುಪಯೋಗವನ್ನಾಗಲೇ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತದೆಯೆಂದು ಅಥವಾ ಭ್ರಂಷಾಜಾರದ ಆರೋಪಗಳನ್ನು ರುಜುವಾಲುಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೆ, ಅದು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಅಥವಾ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(i) ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಲೋಕ ನೌಕರನ ವಿರುದ್ಧ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು;

(ii) ಭ್ರಂಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭನುಸಾರ, ಪದದ ದುರುಪಯೋಗ ಅಥವಾ ವಿವೇಚನೆಯ ದುರುಪಯೋಗದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಕಾರಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದ ನಷ್ಟವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯುಕ್ತ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು;

(iii) ಪ್ರಕರಣದ ಸಂಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ತತ್ವಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸುಸಂಬಂಧ ಕಾನೂನುಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಅಪರಾಧಿಕ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ್ದರೆ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಏಜನ್ಸಿಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವುದು;

(iv) ಸುಧಾರಣಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವುದು;

(v) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ (i) ರಿಂದ (iv)ರವರೆಗಿನ ಖಂಡಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಾರದಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

(8) ಉಪಪ್ರಕರಣ (7)ರ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅಂಥ ಶಿಫಾರಸ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮೂರು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕೋರಿಕೆ ಮೇರೆಗೆ ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅನುಮತಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಮೂರು ತಿಂಗಳನ್ನು ಮೀರದಿರುವಂಥ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾದ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಅಂಥ ಶಿಫಾರಸ್ನಿನ ಮೇಲೆ ನಿಣಾಯ ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಶಿಫಾರಸ್ನು ಒಪ್ಪಡೆ ಇದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅದು ಅಂಥ ಅಸಮೃತಿಗಾಗಿನ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(9) ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿದ ತರುವಾಯ, ದೂರಿನ ಮೇಲೆ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮದ ಅಥವಾ ಅದರ ಅಂತಿಮ ಪರಿಣಾಮದ ಬಗ್ಗೆ ದೂರುದಾರನಿಗೆ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನಿಗೆ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿದ ತರುವಾಯ, ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅದು, ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುವುದಾಗಿ ಆದೇಶ ಮಾಡುವ ಮುಂಚೆ, ದೂರುದಾರನು ಅಹವಾಲನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಅಹವಾಲನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

6. ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡದಿರುವ ವಿಷಯಗಳು.— (1) ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಎತ್ತಲಾದ ವಿವಾದಾಂಶವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಅಧಿಕೃತಗೊಂಡ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣವು ಆ ವಿವಾದಾಂಶವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆ, ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳು ಅಥವಾ ಎತ್ತಲಾದ ವಿವಾದಾಂಶವನ್ನು ಪರ್ಯಾಯಲೋಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಅಂಥ ವಿವಾದಾಂಶವನ್ನು ಮನೂರಾರಂಭಿಸಲು ಕೋರುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು.—

(ಎ) ಯಾವ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಲೋಕ ನೌಕರರ (ವಿಚಾರಣೆಗಳು) ಅಧಿನಿಯಮ, 1850 (1850ರ 37)ರ ಮೇರೆಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಆದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಯಾವುದೇ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು; ಅಥವಾ

(ಬಿ) ಯಾವ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣಾ ಆಯೋಗಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1952 (1952ರ 60)ರ ಮೇರೆಗೆ, ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಯಾವುದೇ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು

— ಮರಸ್ಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(3) ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ದೂರಿನ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಆಪಾದಿಸಲಾಗಿರುವ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಏಳು ವರ್ಷಗಳು ಮುಕ್ತಾಯದ ನಂತರ ದೂರನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರೆ, ಆಪಾದನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಯಾವುದೇ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ತನಿಬೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(4) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿರುವುದಾದೂ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗಿನ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ನೌಕರನು ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವಾಗ ಚಲಾಯಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಸದ್ಭಾವನಾ ಕ್ರಮ ಅಥವಾ ಸದ್ಭಾವನಾ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು (ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಶಾಸನಬಂಧ ವಿವೇಚನೆ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ) ಪ್ರಶ್ನೆಸಲು ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಧ್ಯೇತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ IV

ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಗಳು

7. ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಗಳು.— (1) ತತ್ವಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನ ಮೇರೆಗೆ ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರದರ್ಶನವಾದ ಅಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ, ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅಥವಾ ಸುಸಂಬಂಧ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸಲು ಅಥವಾ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ನೇರವು ನೀಡಲು ಸಮರ್ಪಣಾಗಿರತಕ್ಕ ಯಾರೇ ಲೋಕ ನೌಕರ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸದರಿ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಬಹುದಾದಂತೆ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅಥವಾ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸಲು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದು.

(2) ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರಣೆಯ (ಪ್ರಾಧಿಕ ವಿಚಾರಣೆಯು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ) ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಸಿಲ್‌ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಹಿತೆ, 1908 (1908ರ 5)ರ ಮೇರೆಗೆ ದಾವೆಯ ಅಧಿವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವಾಗ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಸಿಲ್‌ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಾಧನೆಯ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:—

- (ಎ) ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಮನು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಹಾಜರಾಗುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು;
- (ಬಿ) ಯಾವುದೇ ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದೆ ಮತ್ತು ಹಾಜರುಪಡಿಸುವಂತೆ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸುವುದು;
- (ಸಿ) ಅಭಿಡಾವಿಕ್ ಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು;
- (ಡಿ) ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಕರ್ಮಾಂಶಾಲೆಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಿ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಅದರ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಹೋರುವುದು;
- (ಇ) ಸಾಕ್ಷಿದಾರರ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ದಸ್ತಾವೇಜಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾಳಯಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದು;
- (ಎಫ್) ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ವಿಷಯಗಳು.

(3) ದಂಡ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಹಿತೆ, 1973 (1974ರ 2)ರ 195ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯ XXVIರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಿಲ್‌ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಾಧನೆಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು, ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ (1860ರ 45)ಯ 193ನೇ ಮತ್ತು 228ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತು 196ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ ನ್ಯಾಯಿಕ ವ್ಯವಹರಣೆಯೊಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(4) 8ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಭಂಧಗಳಿಗೊಳಿಸಬಹುದು, ಸರ್ಕಾರವು ಅಥವಾ ಯಾರೇ ಲೋಕ ನೌಕರನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ/ಅವನಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾದ ಮಾಹಿತಿಯು ಬಹಿರಂಗಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಅಥವಾ ಇತರ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೆ, ಅದು ಸರ್ಕಾರ ರಹಸ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮ, 1923 (1923ರ 19)ರ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ತತ್ವಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ವಿಧಿಸಿರುವುದಾಗಿರಲ್ಲಿ, ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಲಿಖಿತವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಅಧಿಕೃತಗೊಂಡ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಏಜೆನ್ಸಿಯ ಮುಂದಿರುವ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಲೋಕ ನೌಕರನು ಯಾವುದೇ ಬಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ಲೋಕ ನೌಕರನು, ಯಾವುದೇ ಅಧಿನಿಯಮಿತಿಯ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಅನುಮತಿಸಲಾದಂತೆ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರಣೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ,

ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸುವ ಅಥವಾ ಸಾಕ್ಷಿವನ್ನು ನೀಡುವ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಿ:

ಪರಂತು, ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವಾಗ, ದೂರನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗುರುತನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅವನನ್ನು ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ಅವಶ್ಯಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

8. ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ.— (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಉಪಬಂಧಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಅಂಥ ಪ್ರತ್ಯೇ ಅಥವಾ ದಸ್ತಾವೇಜು ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿಯು, ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ ಮತ್ತು ಅಖಿಂಡತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಭದ್ರತೆ, ವಿದೇಶಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ವೇಚ್ಛರ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸಭ್ಯತೆ ಅಥವಾ ಸೃಜಿತೆಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಸಂಭವವಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ,—

(ಎ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಅಥವಾ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ಯಾವುದೇ ಸಮಿತಿಯ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದ;

(ಬಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಅಥವಾ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ಯಾವುದೇ ಸಮಿತಿಯ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದ

— ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿಂದನೆಗೆ, ಮಾನವಸ್ವ ಅಥವಾ ಅಪರಾಧದ ಜಿತಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅಥವಾ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ದಸ್ತಾವೇಜು ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸಲು ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಲು ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಈ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿ, ಉತ್ತರ ಅಥವಾ ದಸ್ತಾವೇಜೆನ ಭಾಗವು (ಎ) ಖಿಂಡ ಅಥವಾ (ಬಿ) ಖಿಂಡದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಸ್ವರೂಪದ್ವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರಮಾಣೇಕರಿಸುವ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅಥವಾ ಸಂದಭಾನುಸಾರ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹಾಗೆ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿದ ಯಾರೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಯು ನೀಡಿದ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವು ಬಧ್ವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ನಿಣಾಯಕವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗಿನ ವಿಚಾರಣೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ, ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಸಾಕ್ಷಿವನ್ನು ನೀಡಲು ಅಥವಾ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಜರುಪಡಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಲಾಗದ್ದಂಥ ಯಾವುದೇ ಸಾಕ್ಷಿವನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಿ.

9. ಸೂಕ್ತ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕ್ಷಣೆ.— (1) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ೫ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲಾದ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಅಥವಾ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ ಸಮುಚ್ಚಿತ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೃಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಅಥವಾ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ, (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸೃಜಿಸಿದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು

ಮತ್ತು ಅದರ ಯುಕ್ತ ಪ್ರಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಅದು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

10. ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಲೀಸ್ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿ, ಮುಂತಾದವರ ನೆರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು.- ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ವಿವೇಚನಾಯುಕ್ತ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಅದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ನಿಯಮಿಸಲಾದ ಕಾಲದೊಳಗೆ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮೊಣಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾದಂತೆ, ದೇಹಲೆ ವಿಶೇಷ ಮೊಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಅಥವಾ ಮೊಲೀಸ್ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ V

ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ

11. ಬಲಿಪಶು ಮಾಡುವುದರ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ.- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನನ್ನು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗಿನ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನು ಕೇವಲ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆಂಬ ಅಥವಾ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆಂಬ ಕಾರಣ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾ ಬಲಿಪಶು ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಶಿಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು, ಆತನು ದೂರು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾನೆಂಬ ಅಥವಾ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವೆಂಬ ಅಥವಾ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವು ನೀಡಿದ್ದಾನೆಂಬ ಕಾರಣದ ಮೇಲೆ ಬಲಿಪಶು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಬಲಿಪಶು ಮಾಡುವ ಸಂಭವವಿದ್ದರೆ, ಅವನು, ಆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕೋರಿ, ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಂದೆ ಅಜ್ಞಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸುವಂಥ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಲಿಪಶುವಾಗುವುದರಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಅಥವಾ ಆತನು ಬಲಿಪಶುವಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಲೋಕ ನೌಕರ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನಿಗೆ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡುವ ಮುನ್ನ, ದೂರುದಾರನಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನಿಗೆ ತನ್ನ ಅಹವಾಲನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು:

ಮತ್ತು ಪರಂತು, ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಸುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಆಪಾದಿಸಲಾದ ಕ್ರಮದಿಂದ ಬಲಿಪಶು ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ರುಜುವಾತುಪಡಿಸುವ ಮೊಂಗಾರಿಕೆಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮೇಲೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿರ್ದೇಶನವು, ಯಾರ ವಿರುದ್ಧ ಬಲಿಪಶು ಮಾಡಿರುವ ಆಪಾದನೆಯು ರುಜುವಾತುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಲೋಕ ನೌಕರ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಬಂಧನಕಾರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ತತ್ವಾಲ್ಲಾದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಲೋಕ ನೌಕರನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರವು, ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವ ಲೋಕ ನೌಕರನನ್ನು ಯಥಾಪೂರ್ವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುವಂತೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(5) ಉಪಪ್ರಕರಣ (2)ರ ಮೇರೆಗೆ ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿದಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

12. ಸಾಕ್ಷಿದಾರರು ಮತ್ತು ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ.— ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ದೂರುದಾರ ಅಥವಾ ಸಾಕ್ಷಿದಾರರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅಜ್ಞಯ ಮೇಲಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲಾಗಲೀ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ದೂರುದಾರನನ್ನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನನ್ನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಸಾಕ್ಷಿದಾರರನ್ನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ನೇರವನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಲೀ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೆ, ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು. ಅಂಥ ದೂರುದಾರ ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಅದರ ವಿಜ್ಞಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಯಾವ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವಶ್ಯಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದೋ ಆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ (ಮೊಲೀಸ್ ಸೇರಿದಂತೆ) ಯುಕ್ತ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

13. ದೂರುದಾರನ ಗುರುತಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ.— ತತ್ವಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಸ್ವತಃ ಅನ್ಯಧಾ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಿ ಅಥವಾ ಹಾಜರುಪಡಿಸಲು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗಿನ ವಿಚಾರಣೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ, ದೂರುದಾರನ ಗುರುತನ್ನು ಮತ್ತು ಆತನು ಒದಗಿಸಿದ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದಂತೆ ಗೌಪ್ಯವಾಗಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

14. ಮಧ್ಯಾಂತರ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ.— ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ದೂರುದಾರನು ಅಥವಾ ಲೋಕ ನೌಕರನು ಒಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ಯಾವುದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರಣೆ ಮುಂದುವರಿದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಭ್ರಾಹ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೆ, ಅಂಥ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಆ ಕೊಡಲೇ ತಡೆಯಲು ಅದು ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಮಧ್ಯಾಂತರ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VI

ಅಪರಾಧಗಳು ಮತ್ತು ದಂಡನೆಗಳು

15. ಅಪರಾಧ ಅಥವಾ ಸರಿಯಲ್ಲದ ಅಥವಾ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಅಥವಾ ವಿವರಣೆ ಅಥವಾ ವರದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದಂಡನೆ.— ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದೂರಿನ ಮೇಲೆ ವರದಿ ಮತ್ತು ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು, ೫ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ವರದಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿ ಯಾವುದೇ ಯುಕ್ತ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಸಮಯದೊಳಗೆ ವರದಿ ಒದಗಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಥವಾ ದುರುದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿರುವನೆಂದು ಅಥವಾ ಒಹಿರಂಗಪಡಿಸುವ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿರುವನೆಂದು ಅಥವಾ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಯಂಟುಮಾಡಿರುವನೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೆ, ಅದು,—

(ಎ) ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಯು, ಯಾವುದೇ ಯುಕ್ತ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ಸಮಯದೊಳಗೆ ವರದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ದುರುದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವವರೆಗೆ ಪ್ರತಿದಿನಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೂರ್ಯೈವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ

ದಂಡನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಆದಾಗ್ಯೂ ಹಾಗೆ ವಿಧಿಸಿದಂಥ ದಂಡನೆಯ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವು ಇವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(ಬಿ) ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಯು, ಗೊತ್ತಿದ್ದೂ ಅರ್ಮಾಂ, ತಪ್ಪಾದ ಅಥವಾ ದಾರಿತಪ್ಪಿಸುವ ಅಥವಾ ಸುಳ್ಳು ವರದಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದ ದಾಖಲೆ ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವರದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಯುಂಟು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಇವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ದಂಡನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಯಾರೇ ವೈಕ್ಯಿಗೆ ಅಹವಾಲನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದ ಹೊರತು, ಆತನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ದಂಡನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

16. ದೂರುದಾರನ ಗುರುತನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದಂಡನೆ.— ದೂರುದಾರನ ಗುರುತನ್ನು ನಿಲ್ಕೆತನದಿಂದ ಅಥವಾ ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರುವ ಯಾರೇ ವೈಕ್ಯಿಯು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಇತರ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಅವಧಿಯ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ಮತ್ತು ಇವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಜುಲ್ಣಾನೆಯಿಂದಲೂ ಸಹ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

17. ಸುಳ್ಳು ಅಥವಾ ಕ್ಷುಲಕ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಗಾಗಿ ದಂಡನೆ.— ಯಾರೇ ವೈಕ್ಯಿಯು ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಥವಾ ಅದು ತಪ್ಪಾದ ಅಥವಾ ಸುಳಾದ ಅಥವಾ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸುವುದಾಗಿದೆಯೆಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದೂ ಯಾವುದೇ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಆತನು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಅವಧಿಯ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ಮತ್ತು ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಜುಲ್ಣಾನೆಯಿಂದಲೂ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

18. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಿಗೆ ದಂಡನೆ.— (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗಿನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸಕಾರದ ಇಲಾಖೆಯು ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನನ್ನು ಅಪರಾಧದ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ಅಪರಾಧವು ಆತನ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಬಾರದೆ ನಡೆಯಿತೆಂದು ಅಥವಾ ಅಂಥ ಅಪರಾಧ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ತಾನು ಯುಕ್ತ ಜಾಗರೂಕತೆ ವಹಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ಅವನು ರುಜುವಾತುಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು, ತನ್ನ ವಿರುದ್ಧದ ವ್ಯವಹರಣೆಗೆ ಮತ್ತು ತದನುಸಾರವಾಗಿ ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗಿನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಸಕಾರದ ಇಲಾಖೆಯು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆ ಅಪರಾಧವು ಅಧಿಕಾರಿಯ ಸಮೃತಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷ ಸಮೃತಿಯಿಂದ ನಡೆದಿದೆಯೆಂದು ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಆರೋಪಿಸಿಬಹುದಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ರುಜುವಾತಾದರೆ, ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಸಹ ಅಪರಾಧದ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಯು ವ್ಯವಹರಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ತದನುಸಾರವಾಗಿ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

19. ಕಂಪನಿಗಳಿಂದ ಅಪರಾಧಗಳು.— (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗಿನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕಂಪನಿಯು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆ ಅಪರಾಧವು ನಡೆದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಪ್ರಭಾರ ಹೊಂದಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅದರ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಂಪನಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರನಾಗಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವೈಕ್ಯಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಆ ಕಂಪನಿಯನ್ನು ಆ ಅಪರಾಧದ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವನ ವಿರುದ್ಧದ ವ್ಯವಹರಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ತದನುಸಾರವಾಗಿ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು:

ಪರಂತು, ಈ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದು ಯಾವುದೂ, ಅಂಥ ಅಪರಾಧವು ತನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಬಾರದೆ ನಡೆಯಿತೆಂದು ಅಧವಾ ಅಂಥ ಅಪರಾಧ ನಡೆಯುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ತಾನು ಎಲ್ಲ ಯುಕ್ತ ಜಾಗರೂಕತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ಅವನು ರುಚುವಾತುಪಡಿಸಿದರೆ, ಅಂಥ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಉಪಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (I)ರಲ್ಲಿ ಏನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯಾಗ್, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗಿನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕಂಪನಿಯು ಮಾಡಿರುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕಂಪನಿಯ ಯಾರೇ ನಿರ್ದೇಶಕ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅಧವಾ ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಸಮೃತಿಯಿಂದ ಅಧವಾ ಪರೋಕ್ಷ ಸಮೃತಿಯಿಂದ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಅಧವಾ ಕಂಪನಿಯ ಯಾರೇ ನಿರ್ದೇಶಕ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಅಧವಾ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಜ್ಞತನದಿಂದ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಆರೋಪಿಸಲಾಗಿರುವುದು ರುಚುವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ನಿರ್ದೇಶಕ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅಧವಾ ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಸಹ ಅಪರಾಧದ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ತದನುಸಾರವಾಗಿ ಅವನು ವ್ಯವಹರಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿವರಣೆ.- ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ,-

(ಎ) “ಕಂಪನಿ” ಎಂದರೆ, ಯಾವುದೇ ನಿಗಮಿತ ನಿಕಾಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಘರ್ಮನ್ನು ಅಧವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಇತರ ಸಂಘವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಲ್ಪಡೆ; ಮತ್ತು

(ಬಿ) “ನಿರ್ದೇಶಕ” ಎಂದರೆ, ಘರ್ಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆ ಘರ್ಮಿನ ಒಬ್ಬ ಪಾಲುಡಾರ.

20. ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಪೀಲು.- 14ನೇ ಪ್ರಕರಣ ಅಧವಾ 15ನೇ ಪ್ರಕರಣ ಅಧವಾ 16ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶದಿಂದ ಬಾದಿತನಾದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಯಾವ ಆದೇಶದ ವಿರುದ್ಧ ಅಪೀಲು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಆ ಆದೇಶದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಅರವತ್ತು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಪೀಲು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಅರ್ಜಿದಾರನು ಅಪೀಲನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಿತನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮನದಟ್ಟಾದರೆ, ಸದರಿ ಅರವತ್ತು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯು ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ತರುವಾಯವು ಅಪೀಲನ್ನು ಮರಸ್ತರಿಸಬಹುದು.

ವಿವರಣೆ.- ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಕಾಗಿ, “ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ” ಎಂದರೆ, ಯಾವ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ವ್ಯಾಜ್ಞ ಕಾರಣ ಉಧ್ಬಿಷಿತರುವುದೋ ಆ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ.

21. ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಪೇಠ.- ಯಾವುದೇ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಅಧವಾ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ ವಿಷಯದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿದ್ದಾಗಿರುವುದೋ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಅಧವಾ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರದತ್ತವಾದ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರದ ಅನುಸರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡ ಅಧವಾ ಕೈಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅಧವಾ ಇತರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಬಂಧಕಾಳೆಯನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

22. ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸಂಜ್ಞೀಯತೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡು.- (ಇ) ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಧವಾ ಅದು ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿದ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿ ಅಧವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದೂರನ್ನಿಳಿದು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಧವಾ ಅದರ

ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮಗಳ ಮೇರೆಗೆ ದಂಡನೀಯವಾದ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧದ ಸಂಜ್ಞೀಯತೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಲಿತ್ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಮುಖ್ಯ ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಿಕ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳದಜ್ಞಯ ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ದಂಡನೀಯವಾದ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಅಧಿವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲ್ಪಡಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ VII

ಸಂಕೀರ್ಣ

23. ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ.— (1) ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ನಿಯಮಸಬಹುದಾದಂಥ ನಮೂನೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಕ್ಷೋಧಿಕೃತ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತದ್ದು:

(2) ಉಪಪ್ರಕರಣ (1)ರ ಮೇರೆಗಿನ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಸಂಸ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಳದ ಮುಂದೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಇಡುವಂತೆ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದ್ದು:

ಪರಂತು, ತತ್ವಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನು, ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಂಥ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಉಪಬಂಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆಗ ಸದರಿ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭಾಗವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಲ್ಪಡುತ್ತದ್ದು.

24. ಸದ್ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕ್ಯಾರ್ಗೊಂಡ ಕ್ರಮದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ.— ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಸದ್ಭಾವನೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅಥವಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿ, ನೌಕರರು, ಏಜನ್ಸಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಪರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ದಾವೆ, ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯಾಷನ್ ಅಥವಾ ಇತರ ಕಾನೂನು ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದ್ದಲ್ಲ.

25. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ.— (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯಾನ್ಯಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಅಂಥ ನಿಯಮಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಎಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (4)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಲಿಖಿತವಾಗಿ ಅಥವಾ ಸಮುಚ್ಚಿತ ವಿದ್ಯಾನ್ಯಾನ ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ;

(ಬಿ) 5ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಾವ ಸಮಯದೊಳಗೆ ವಿಶೇಷನಾಯುಕ್ತ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲ್ಪಡೇಂಬೇ ಆ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಸಮಯ;

(ಸಿ) 7ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ (ಎಫ್) ವಿಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವಿಷಯದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಬಹುದಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವಿಷಯ;

(ಡ) 23ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯ ನಮೂನೆ;

(ಇ) ಯಾವ ಇತರ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಯಾವುದೇ ಇತರ ವಿಷಯ.

26. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ.— ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜ್ಯಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

27. ವಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ.— ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭನುಸಾರ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮೂಲಕ ನೀಡಿದ್ದ ಪದೆಂದು ರಾಜ್ಯಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ವಿಹಿತವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಲು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಾಗಿರದಂಥ ವಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

28. ಅಧಿಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ತಿನ ಮುಂದೆ ಇಡುವುದು.— ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಹೊರಡಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧಿಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿನಿಯಮವನ್ನು ಅದನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ ಅಥವಾ ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ, ಸಂಸ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಆದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಒಂದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುವ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಬಹುದಾದಂಥ ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿವೇಶನವು ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುವ ಅಧಿವೇಶನಗಳ ನಿಕಟೋತ್ತರ ಅಧಿವೇಶನವು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ಆ ಅಧಿಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಟ್ಟಿದರೆ ಅಥವಾ ಆ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಅಥವಾ ನಿಯಮ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಉಭಯ ಸದನಗಳೂ ಒಟ್ಟಿದರೆ, ಆ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಅಥವಾ ನಿಯಮ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮವು ಆ ತರುವಾಯ, ಸಂದರ್ಭನುಸಾರ, ಅಂಥ ಮಾರ್ಪಾಟಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಿ; ಆದಾಗ್ಯೂ, ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ಮಾರ್ಪಾಟು ಅಥವಾ ರದ್ದತೆಯು ಆ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಅಥವಾ ನಿಯಮ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಹಿಂದೆ ವಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದ ಸಿಂಧುತ್ವಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಿ.

29. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹೊರಡಿಸಿದ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಲದ ಮುಂದೆ ಇಡುವುದು.— ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹೊರಡಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧಿಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಅಥವಾ ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿನಿಯಮವನ್ನು, ಅದನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಲದ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

30. ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ.— (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಾಗ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ಉದ್ದ್ವಿಷಿದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಾಗಿರದಂಥ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯು ಮುಕ್ತಾಯದ ತರುವಾಯ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಿ.

ବାଗ ୪

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪತ್ರ, ಸೋಮವಾರ, ೧೯, ಮೇ, ೨೦೨೫

୧୮

(2) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆದೇಶವನ್ನು, ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಸಂಸ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

31. **ನಿರಸನ ಮತ್ತು ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳು.**— (1) ದಿನಾಂಕ 29ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್, 2004ರ ಸಮಸಂಖ್ಯೆ ತರಾವು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿದಂತೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳ ಮತ್ತು ನಿವೃತ್ತಿ ವೇತನಗಳ (ಪಿಂಚಣಿ) ಮಂತ್ರಾಲಯದ (ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ) ತರಾವು ಸಂಖ್ಯೆ 371/12/2002-ಎವಿಡಿ-III ದಿನಾಂಕ 21ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್, 2004 ಅನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ನಿರಸನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

(2) ଅଂଧ ନିରସନ ଏହେ ଜାଦୁରୁ, ସଦରି ତରାବିନ ମେରେଗେ ମାଣିଦ ଯାପୁଦେ କାଯ୍ୟ ଅଧିକା କୈଗୋଠ ଯାପୁଦେ କ୍ରମଚନ୍ଦ୍ର, କୁ ଅଧିନିଯମଦ ମେରେଗେ ମାଣିଲାଗିଦ୍ୟେଂଦୁ ଅଧିକା କୈଗୋଳିଲାଗିଦ ଏଂଦୁ ଭାବିନତକ୍ଷଦ୍ୟ.

**

ಡಾ. ರಾಜೀವ್ ಮಣಿ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಮೀ

Dr. Rajiv Mani
Secretary to Government of India

PR-26